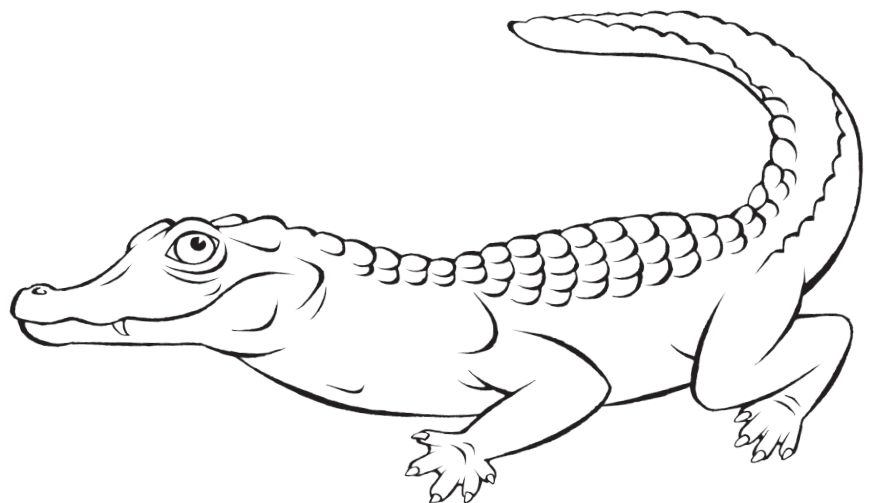
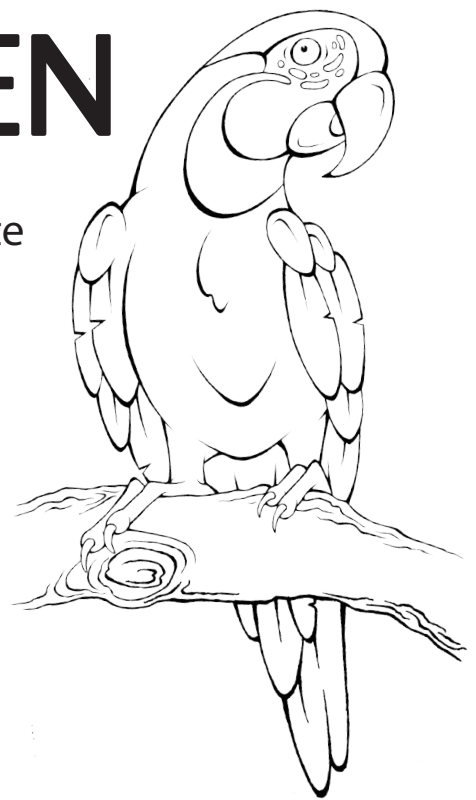

DYRENE I REGNSKOVEN

Randers Regnskovs Skoletjeneste

DYRENE I REGNSKOVEN

Indholdsfortegnelse

Side

1. Forside
2. Indholdsfortegnelse
3. Til læreren: Sådan kan materialet anvendes
4. Verdens regnskove
5. Afrikansk kæmpesnegl (*Achatina fulica*)
6. Bladskærermyre (*Atta cephalotes*)
7. Mørkerød ara (*Ara chloroptera*)
8. Dværgkaiman (*Paleosuchus palpebrosus*)
9. Dværgodder (*Aonyx cinerea*)
10. Flyvende hund (*Pteropus lylei*)
11. Grøn anakonda (*Eunectes murinus*)
12. Grøn leguan (*Iguana iguana*)
13. Gulbåndet pilegiftfrø (*Dendrobates leucomelas*)
14. Hulepindsvin (*Hystrix indica*)
15. Hvidhovedet brun lemur (*Eulemur albifrons*)
16. Hvidknæet fugleedderkop (*Acanthoscurria geniculata*)
17. Hættet gibbon (*Hylobates pileatus*)
18. Karibisk søko (*Trichechus manatus*)
19. Komodovaran (*Varanus komodoensis*)
20. Kongekobra (*Ophiophagus hannah*)
21. Lavlandstapir (*Tapirus terrestris*)
22. Næsebjørn (*Nasua nasua*)
23. Pacu (*Piaractus brachypomus*)
24. Rødfodet skovskildpadde (*Geochelone carbonaria*)
25. Rød piratfisk (*Pygocentrus nattereri*)
26. Seksbåndet bæltedyr (*Euphractus sexcinctus*)
27. Sortpigget tudse (*Duttaphrynus melanostictus*)
28. Tigerpython (*Python molurus*)
29. Totået dovendyr (*Choloepus didactylus*)
30. Aardvark (*Orycteropus afer*)
31. Quiz med Jungleprofessoren

DYRENE I REGNSKOVEN

Til læreren

Det kan ofte være svært for de yngste elever at finde brugbar litteratur om dyrene i regnskoven, når de arbejder med emnet. Enten er det, de finder, for svært at læse, eller også står der for få relevante oplysninger. For at råde bod på dette har vi fremstillet disse letlæselige ark om nogle af de dyr, der lever i regnskoven. Arkene indeholder helt konkrete oplysninger om de enkelte dyrs størrelse, alder, udseende, levesteder, fødevalg m.m. samt små, sjove historier om, hvad der gør det specifikke dyr til noget helt særligt. Mange af dyrene kan ses i Randers Regnskov.

Sådan kan materialet anvendes

Materialet henvender sig først og fremmest til de mindste elever fra 1. - 5. klasse. Der er mange muligheder for aktiviteter i forbindelse med arkene. Her følger nogle enkelte forslag.

Hold foredrag for klassen:

Lad eleverne selv vælge hvilke dyr, de vil arbejde med. De kan arbejde alene eller gruppevis. Deres resultater fremlægges for resten af klassen.

Farverne og deres betydning:

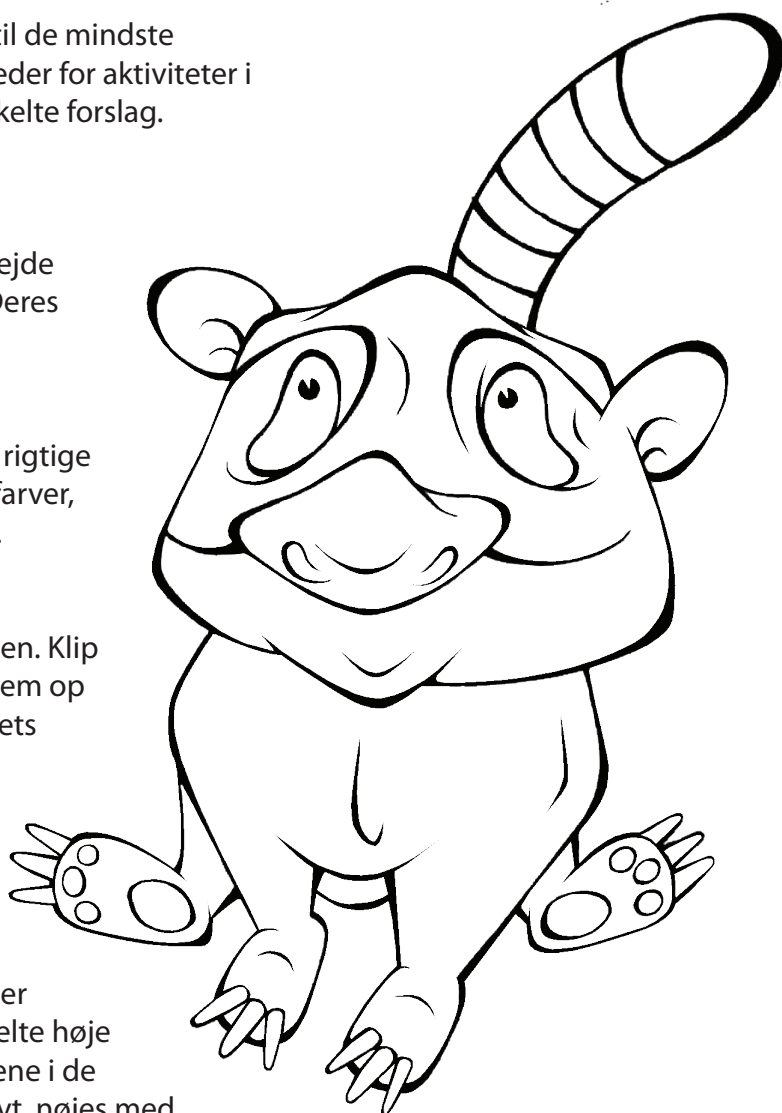
Forstør tegningerne og farvelæg dyrene i de rigtige farver. Snak om, hvorfor dyrene mon har de farver, som de har (kamouflage, advarsel, pynt m.m.).

Kort over dyrenes levesteder:

Hæng et stort verdenskort op på opslagstavlen. Klip de forskellige dyr ud, farvelæg dem og sæt dem op rundt om kortet. Træk nu snore fra dyret til dets levested i de enkelte regnskovsområder på jorden.

Regnskovsfrise:

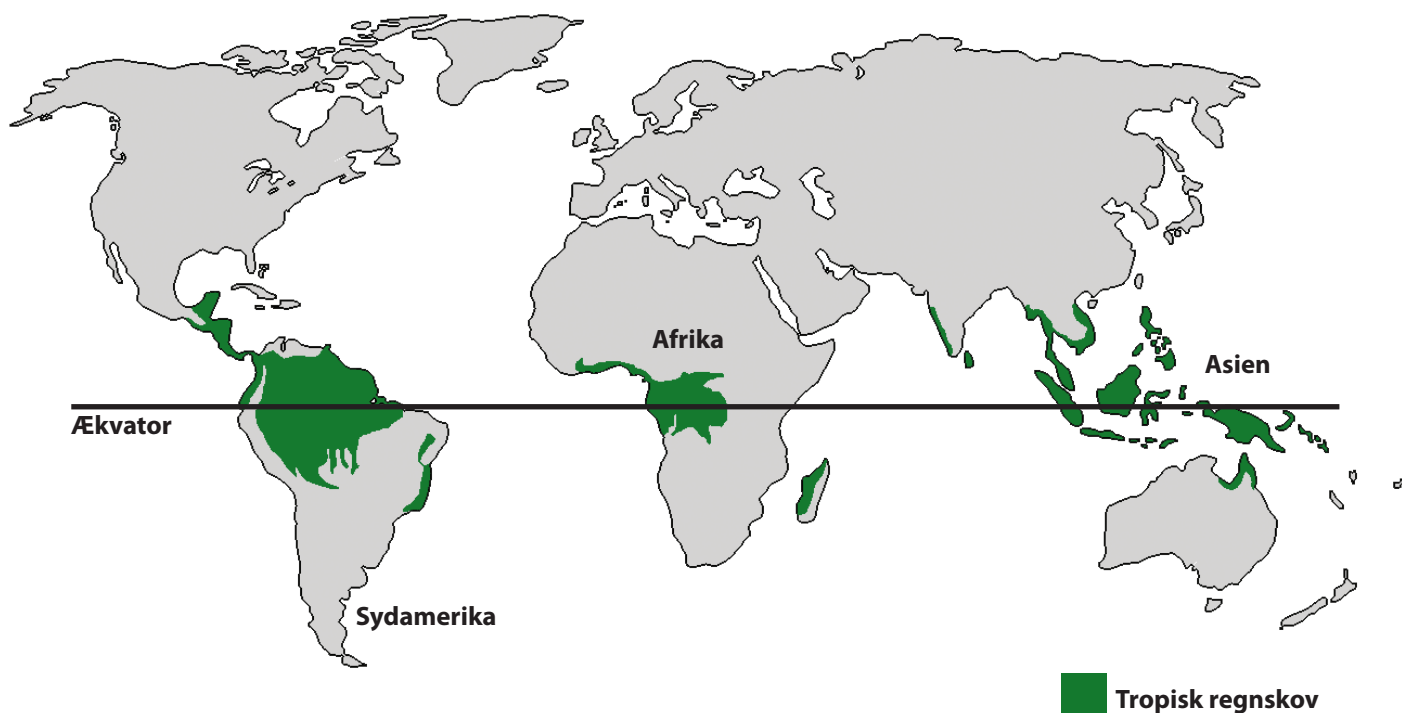
Mal et stort billede af en regnskov - fx. med en flod i bunden, skovbund med få lave planter, en mellemetage med træer, lianer og slyngplanter samt en overetage med enkelte høje træer, der rager op over de andre. Placer dyrene i de dele af regnskoven, hvor de lever. Man kan evt. nøjes med dyrene fra en enkelt verdensdel, så de rigtige dyr kommer til at leve sammen.

Læs mere om dyr, planter og regnskov på www.regnskoven.dk

VERDENS REGNSKOVE

Hvor findes regnskoven?

Der findes tropisk regnskov i Sydamerika og Mellemamerika, i Afrika og i Sydøstasien. De ligger ved Ækvator, hvor der er varmt hele året rundt.

Hvordan er klimaet i regnskoven?

I en tropisk regnskov er der altid ca. 25 grader varmt på skovbunden. Men der kan blive endnu varmere i trætoppene, hvor temperaturen midt på dagen kan nå op over 40 grader. I regnskoven er der ikke årstider som hos os. Det er altid dejlig varmt og der er aldrig frost og sne. Det regner meget mere end i Danmark – mindst 2 meter på et år. I Danmark regner det kun ca. 75 cm på et år. I verdens vådeste regnskove kan der falde over 10 meter regn om året. Hvis al regnen faldt på én gang, ville det oversvømme et højhus op til 4. sal.

Hvor mange dyr og planter findes der i regnskoven?

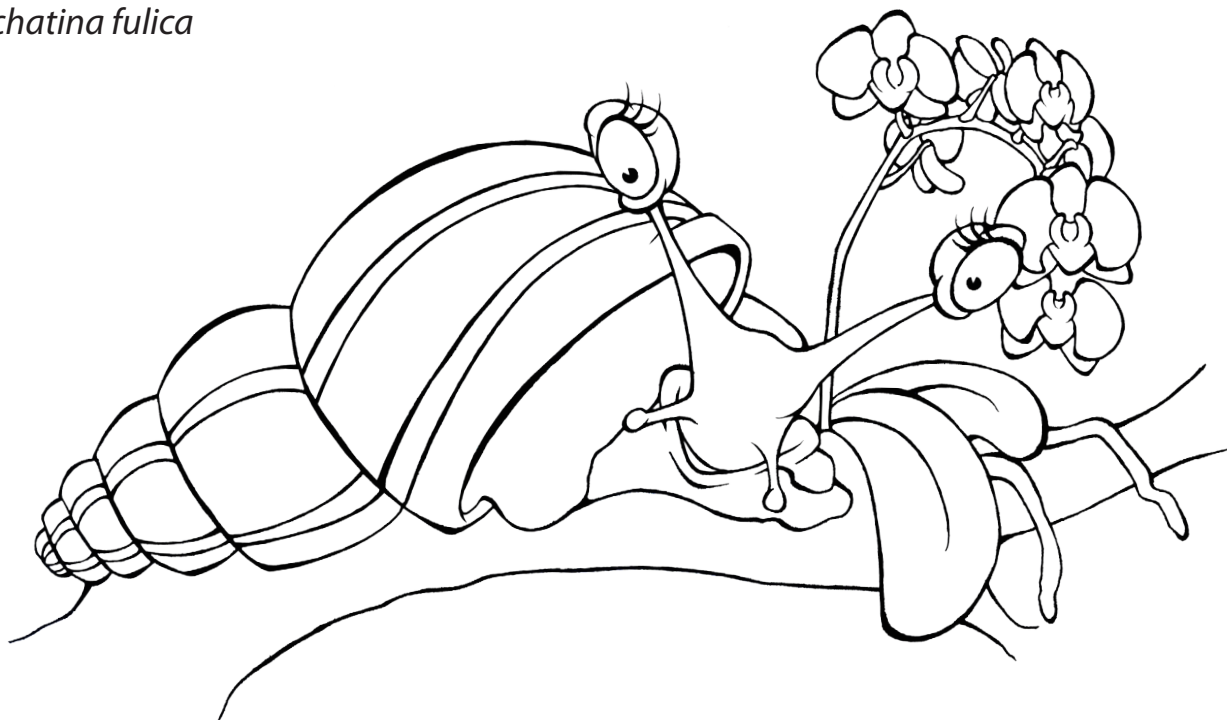
Rigtig mange! Over halvdelen af jordens dyre- og plantearter lever i de tropiske regnskove. Ingen ved nøjagtigt, hvor mange dyrearter, der findes i verden, men forskere gætter på ca. 30 millioner. Foreløbig har man dog kun fundet ca. 2 millioner arter. De fleste dyr i regnskoven er ikke særligt store og mange af dem lever i trætoppene, så de er svære at komme helt tæt på. De fleste af dem er insekter på størrelse med en 1-krone.

Der findes også mange millioner plantearter i regnskoven. Nogle af dem kender du, for de bruges som potteplanter i vores stuer. De mindste planter er på størrelse med en tændstik, mens de største træer er over 70 meter høje. Det er over tre gange så højt som den største kuppel i Randers Regnskov.

AFRIKANSK KÆMPESNEGL

Achatina fulica

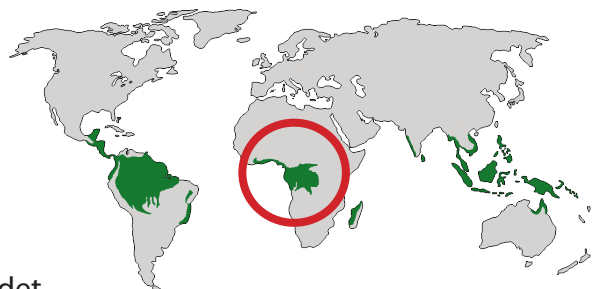

FAKTA

Størrelse: Sneglehuset kan blive 15-20 cm langt. Kæmpesneglen er altså en af verdens største snegle.

Alder: 5-10 år

Udseende og farver: Både foden og sneglehuset hos den afrikanske kæmpesnegl er brunt. Huset kan have forskellige brune nuancer. Hos nogle snegle er det lysebrunt, mens det hos andre er rødbrunt eller mørkebrunt. Husets spids er tit lysere og har hvide striber. Hos den afrikanske kæmpesnegl er der ikke noget, der hedder han og hun. Den er nemlig en hermafrodit. Det betyder, at den både er han og hun på én gang og derfor både har hanlige og hunlige kønsorganer.

Familie: Der findes flere tusinder arter af snegle i verden, der er fordelt på over 400 sneglefamilier.

Levested: Den afrikanske kæmpesnegl kommer oprindeligt fra regnskovsområderne i Afrika. I dag findes den dog mange steder i verden, fordi mennesket har taget den med sig som mad, kæledyr eller simpelthen ved et uheld. Man kan derfor nu finde kæmpesnegle i både Afrika, Asien, Stillehavsøerne og i Caribien. Den foretrækker at leve i fugtige områder, hvor der er varmt.

Mad: Kæmpesneglen er en planteæder, der kun spiser planter. Den er ellers ikke spor kræsen og spiser næsten hvad som helst lige fra frugt og grøntsager til blade og blomster.

Fjender og trusler: Der er mange rovdyr, der ser kæmpesneglen som en rigtig lækkerbissen. Fugle, vildkatte og mennesker er nogle af kæmpesneglens største fjender. Afrikanske kæmpesnegle smager nemlig ganske godt. De er dog ikke truet - tværtimod!

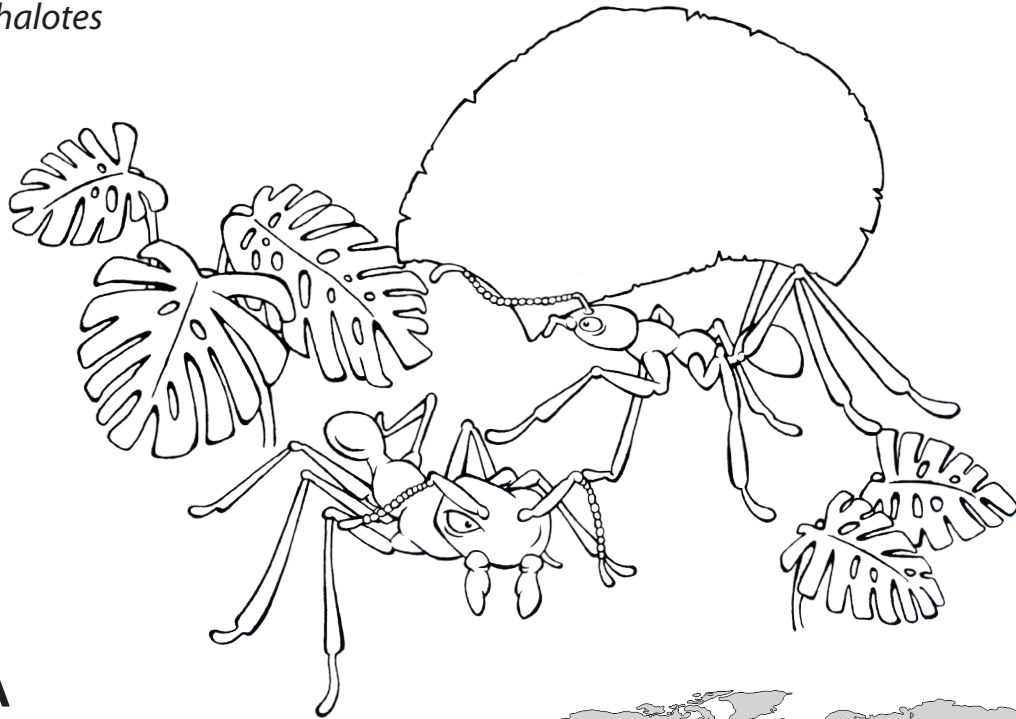
VIDSTE DU, AT...?

Kæmpesneglens krop består af tre dele: Hovedet, foden og indvoldssækken med sneglens organer og tarme. Indvoldssækken er gemt inde i sneglehuset, hvor den er godt beskyttet. Da det ville være usmart at gå på toilettet inde i selve sneglehuset, ender tarmen lige midt i sneglens nakke. Man kan altså sige, at den har numse i nakken.

BLADSKÆRERMYSRE

Atta cephalotes

FAKTA

Størrelse: Der findes fire forskellige størrelser af bladskærermyrer. Dronningen er størst og måler 20-25 mm. Soldaterne måler 10-12 mm, de store arbejdere 5-7 mm og de små arbejdere 2-3 mm.

Alder: 1-2 år for soldater- og arbejdermyrerne og 10-15 år for dronningen.

Udseende og farver: Bladskærermyrer er ensfarvet rødbrune i farven. Soldaterne har nogle store kæber, som de bruger til at forsvare dronningen, æggene, larverne og alle arbejderne med.

Familie: Bladskærermyrer har seks ben, og de hører derfor til insekterne. De lever i store kolonier i huler i jorden, der kan være op til 6 meter dybe. I nogle af de største kolonier er der 8-10 millioner myrer. Myrerne har forskellige opgaver. Dronningen lægger æg, soldaterne passer på alle de andre myrer i kolonien, de store arbejdere finder blade, mens de små arbejdere gør rent.

Levested: Bladskærermyrerne findes i regnskovsområderne i både Mellem- og Sydamerika.

Mad: Bladskærermyrerne spiser ikke af de blade, de skærer af planterne. De bærer bladene hjem i hulen, hvor de skæres i små stykker og fodres til en svamp. Myrerne og svampen lever i symbiose - det vil sige, at både myrerne og svampen har fordel af at leve sammen. Svampen bliver fodret og passet af myrerne. Myrerne spiser til gengæld af den voksende svamp. Man kan godt sige, at bladskærermyrer er en slags landmænd, der dyrker deres egen afgøde.

Fjender og trusler: Der er rigtig mange dyr, der spiser bladskærermyrer. Fugle, frøer, bæltedyr, myreslugere og mennesker er bare nogle af myrernes mange fjender. Det lyder måske underligt at spise myrer, men når de lige får en tur på panden, smager de faktisk rigtig godt!

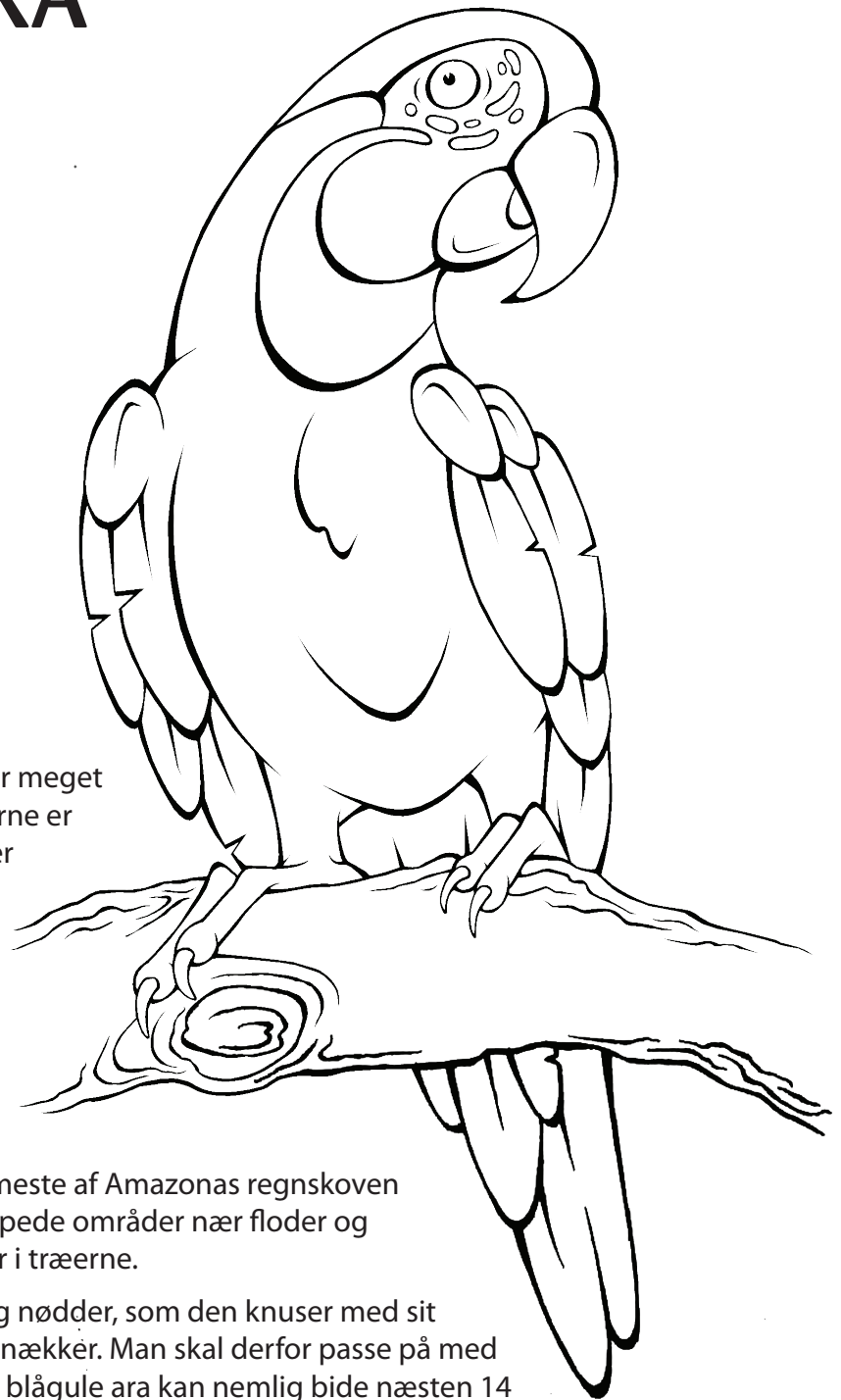
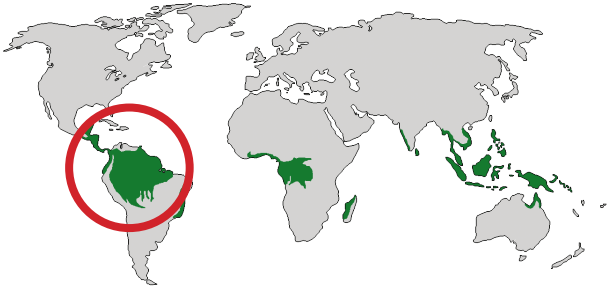
VIDSTE DU, AT...?

Bladskærermyrer er bomstærke og meget udholdende! Deres stier ud i skoven kan være op til 60 meter lange. Det lyder måske ikke af meget, men hvis en bladskærermyre var på størrelse med et menneske, ville 60 meter svare til 15 km. Myrerne bærer samtidig på, hvad der i menneskets verden svarer til 400 kg.

MØRKERØD ARA

Ara chloroptera

FAKTA

Størrelse: 80-90 cm i kropslængde, 100-115 cm i vingefang og 900-1800 gram

Alder: Op til 70 år

Udseende og farver: Den mørkerøde ara er meget farvestrålende. Fjerene på ryggen og vingerne er blå og gule, mens brystet er rødt. Næbbet er gult og ansigtet hvidt. Det er svært at se forskel på han og hun, da de har samme farver.

Familie: Den mørkerøde ara er en papegøje. Der findes 372 arter af papegøjer i verden, og de er alle meget farvestrålende.

Levested: Den mørkerøde ara findes i det meste af Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den foretrækker at leve i sumpede områder nær floder og vandløb. Den bygger rede højt oppe i huller i træerne.

Mad: Den mørkerøde ara spiser frugt, frø og nødder, som den knuser med sit stærke næb. Næbbet virker som en nøddeknekker. Man skal derfor passe på med at stikke fingrene ind i næbbet på den. Den blågule ara kan nemlig bide næsten 14 gange så hårdt som et menneske.

Fjender og trusler: Den mørkerøde aras største fjender er store rovfugle såsom ørne og falke. Den bliver også jaget af mennesker, der enten fanger den for at spise dens kød eller for at sælge den som kæledyr. Den mørkerøde ara er i øjeblikket ikke truet. Der bliver dog færre og færre af dem i naturen, fordi regnskovens store træer fældes. Den har derfor svært ved at finde gode steder at bygge rede.

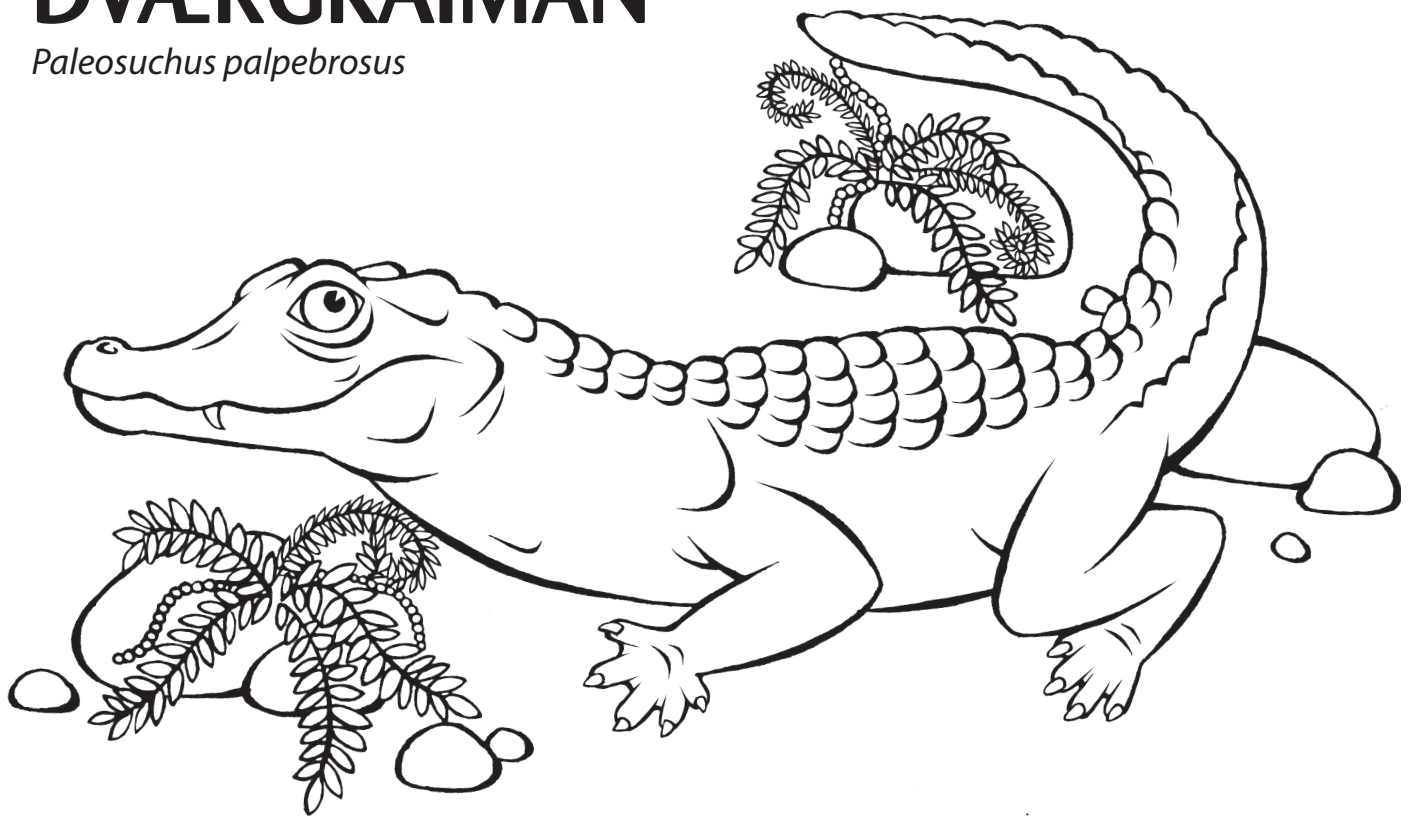
VIDSTE DU, AT...?

Den mørkerøde ara har, ligesom andre papegøjer, et stort og krumt næb. Næbbet bruges som en ekstra hånd, når araen klatrer rundt i træerne. Næbbet støttes mod en gren, når de kraftfulde fødder flyttes, så araen kan bevare balancen. Araens evne til at klatre rundt i træerne har givet den tilnavnet "den vingede abe".

DVÆRGKAIMAN

Paleosuchus palpebrosus

FAKTA

Størrelse: 120-150 cm og 6-7 kg

Alder: 20-60 år

Udseende og farver: Dvärgkaimanen har en rødbrun krop og en lang, rødbrun hale med mørke striber. Jo ældre dværgkaimanen er, jo mindre tydelig er halens striber. Dvärgkaimanens øjne og næsebor sidder højt på dens hoved. Så kan den ligge skjult under vandet med det meste af kroppen og stadig se og trække vejret.

Familie: Der findes seks forskellige arter af kaimaner, der alle hører til krokodillefamilien.

Levested: Dvärgkaimanen lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Her holder den til nær åer og floder og gerne, hvor der er vandfald i nærheden.

Mad: Dvärgkaimanen er ikke spor kræsen. Den spiser mange forskellige slags dyr som insekter, orme, snegle, frøer, krebsdyr, fisk, firben og endda små pattedyr som mus og rotter.

Fjender og trusler: Der er mange forskellige rovdyr, der spiser dværgkaimanens æg og unger - heriblandt rotter, næsebjørne, fugle og mindre slanger. Der er til gengæld ikke mange, der kan spise voksne dværgkaimaner. Deres krop er nemlig dækket af tykke skæl, der er svære at bide igennem. Det er kun mennesket, jaguaren og store kvælerslanger som kongeboan og den grønne anakonda, der spiser dem. Dvärgkaimanen er derfor heller ikke truet i øjeblikket.

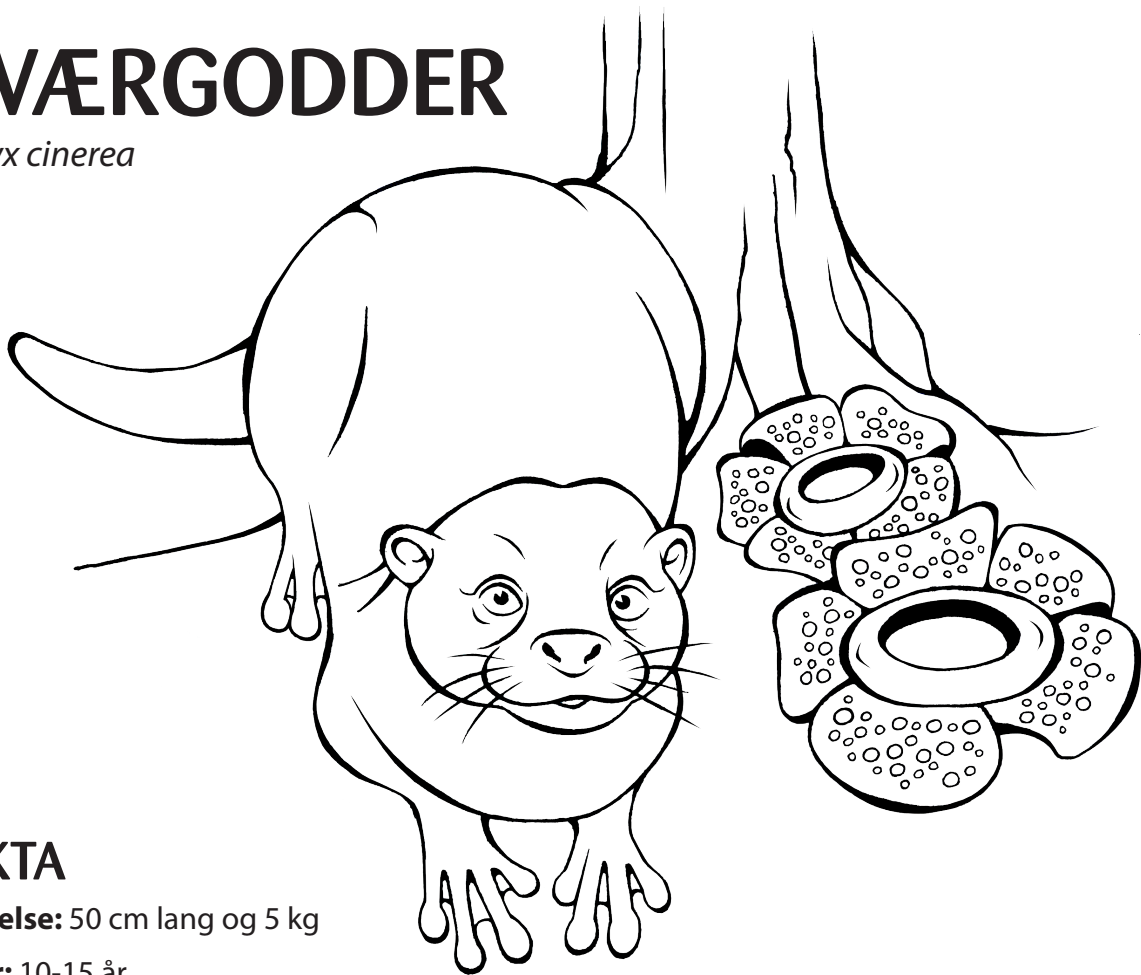
VIDSTE DU, AT...?

Dvärgkaimanen lægger æg. Det er temperaturen, der bestemmer, om æggene bliver til hanner eller hunner. Hvis et æg udruges ved temperaturer mellem 28-31 grader bliver ungen til en hun. Hvis ægget udruges ved 32-34 grader bliver ungen derimod til en han.

DVÆRGODDER

Aonyx cinerea

FAKTA

Størrelse: 50 cm lang og 5 kg

Alder: 10-15 år

Udseende og farver: Dværgodderen er verdens mindste odder. Den er ensfarvet brun med en lys plet på den nederste del af ansigtet og brystet. Den danske odder er næsten dobbelt så stor som dværgodderen.

Familie: Der findes 13 arter af oddere. De hører alle til mårfamilien, der bla. omfatter måren og grævlingen.

Levested: Dværgodderen lever i regnskovsområderne i Asien (det sydlige Indien, Kina, Malaysia, Filippinerne, Indonesien, Thailand og Vietnam). Den foretrækker at leve i tæt skov, hvor der er en å eller flod i nærheden, den kan fiske i.

Mad: Dværgodderen spiser fisk, krabber og muslinger. Dværgodderens fingre er et meget vigtigt redskab, når den skal finde mad. Dværgodderen har hverken negle eller svømmehud. Det gør dens fingre meget følsomme. Dværgodderen kan derfor uden problemer mærke forskel på, om det er en sten eller musling, den har fundet. Muslinger smager godt men er svære at åbne. Når dværgodderen finder en musling, lægger den muslingen i solen, så den dør og åbner sig – så er den lige til at spise!

Fjender og trusler: Dværgodderen er så hurtig og god til at svømme, at der stort set ikke er nogle dyr, der kan fange den. Den har derfor umiddelbart ingen fjender i naturen. Dværgodderen er alligevel truet, fordi dens levesteder forsvinder, og fordi mennesket jager den pga. dens pels.

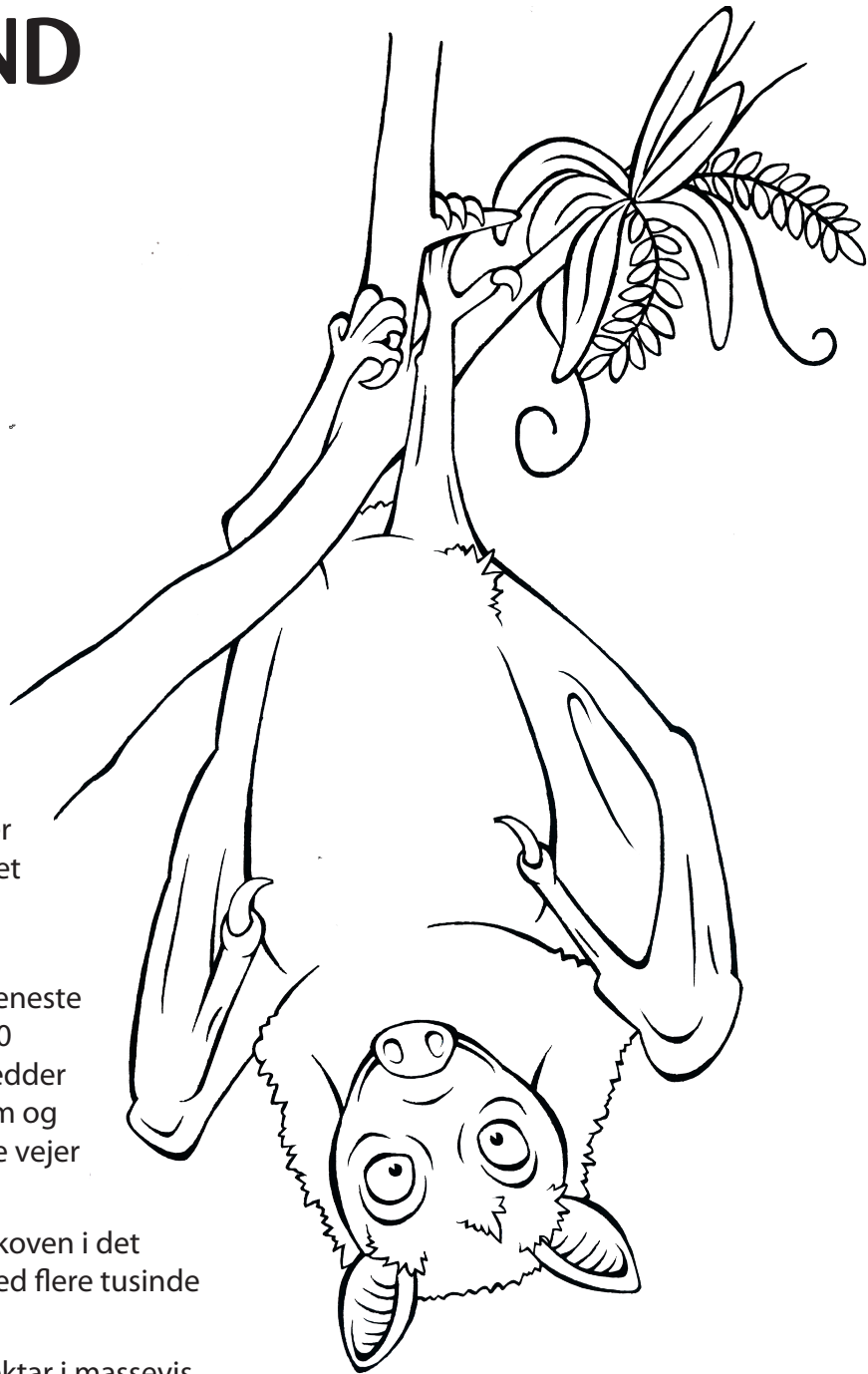
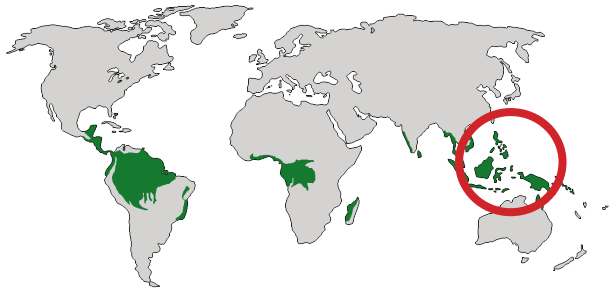
VIDSTE DU, AT...?

Dværgodderne er nysgerrige og lærenemme dyr. Malaysiske fiskere træner dem derfor til at arbejde for sig – ligesom vi i Danmark træner hunde til at lave politiarbejde eller som hjælp til blinde. Dværgodderen dykker ned og fanger fisk, når fiskeren beder den om det. Når den har fanget fisken, afleverer den fisken til fiskeren for en godbid.

FLYVENDE HUND

Pteropus lylei

FAKTA

Størrelse: 30 cm lang og 70 cm i vingefang

Alder: 25-35 år

Udseende og farver: Den flyvende hund er brun og sort og ligner lidt en hund i hovedet - det er derfor, den har fået sit navn.

Familie: Den flyvende hund hører til flagermusene, som er pattedyr - faktisk de eneste pattedyr, der kan flyve. Der findes over 1200 arter af flagermus i verden. Den mindste hedder humlebi-flagermusen. Den vejer kun 2 gram og er på størrelse med en humlebi. Den største vejer 1.5 kg og har et vingefang på 170 cm.

Levested: Den flyvende hund lever i regnskoven i det sydøstlige Asien. Den lever i store flokke med flere tusinde flyvende hunde.

Mad: Den flyvende hund spiser frugt og nektar i massevis.

Fjender og trusler: Den flyvende hund bliver ofte spist af slanger, der ligger på lur oppe i træerne. Den er ikke truet i øjeblikket, selvom der fældes meget regnskov, hvor den lever. Den kan nemlig, modsat mange af de andre dyr i regnskoven, også finde på at leve i frugtplantager. Ofte kan der samle sig mere end 1000 flyvende hunde i en frugtplantage, hvor de kan gøre stor skade på frugterne. Mange mennesker ser dem derfor som skadedyr.

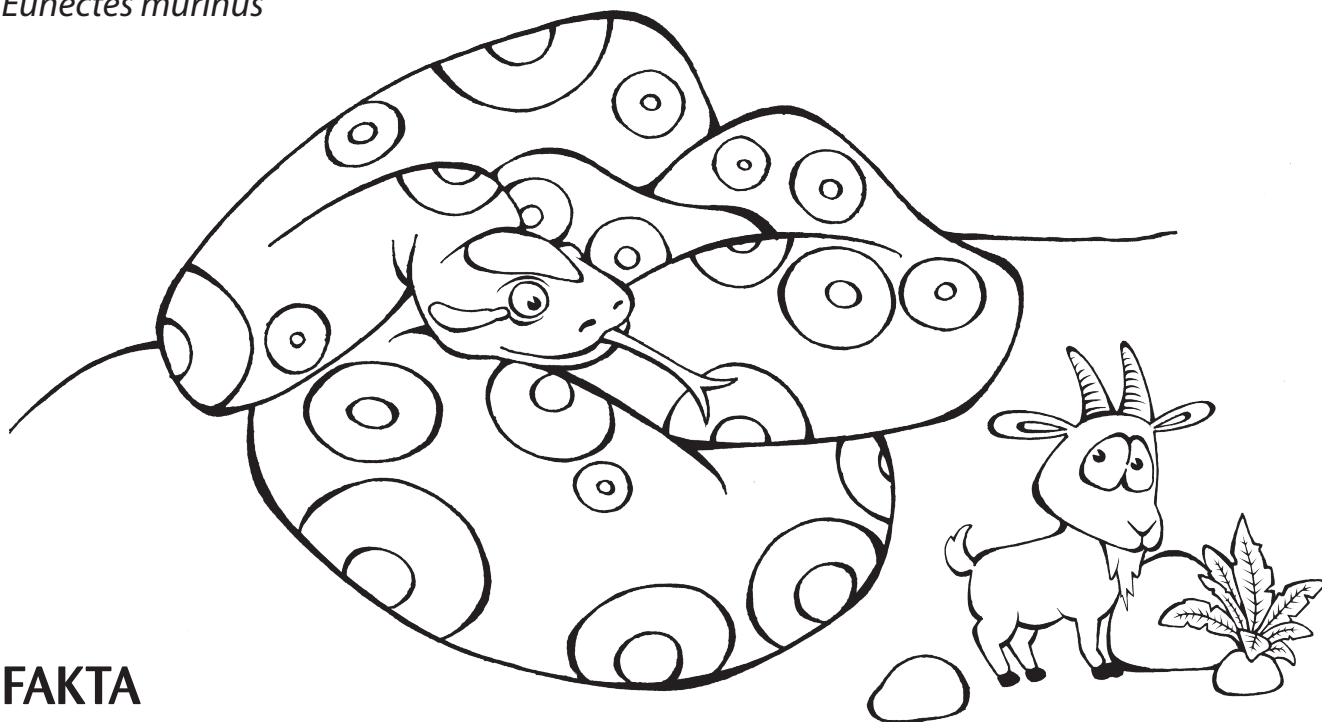
VIDSTE DU, AT...?

Der findes som tidligere nævnt mere end 1200 arter af flagermus. De fleste af dem sover om dagen og er vågne om natten. For at kunne finde rundt i mørket har de udviklet en særlig "ekkosans". De sender en lyd ud gennem deres næse eller mund. Når lyden rammer en ting, fx et træ eller en klippe, kastes den tilbage som et ekko, som flagermusene kan høre. Den flyvende hund er lidt speciel. Den er nemlig vågen om dagen og sover om natten - ligesom os mennesker. Den har derfor ikke brug for en ekkosans og finder i stedet rundt ved at bruge sit gode syn og lugtesans.

GRØN ANAKONDA

Eunectes murinus

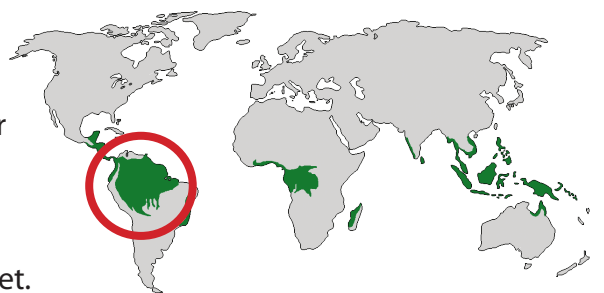

FAKTA

Størrelse: 8-9 meter og 200-250 kg

Alder: 25-30 år

Udseende og farver: Den grønne anakonda er ikke kun stor og mægtig. Den er også meget smuk. Den er olivengrøn med mørke pletter på oversiden og gul på undersiden. Dens øjne og næsebor sidder ovenpå hovedet som hos krokodiller. Så kan den ligge med hele kroppen under vand og stadig se og trække vejret.

Familie: Den grønne anakonda er et krybdyr. Der findes tre andre nærtbeslægtede arter af anakondaer. Det er den gule anakonda, den mørkeplettede anakonda og den bolivianske anakonda.

Levested: Den grønne anakonda lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den tilbringer en stor del af sit liv i floderne. Vandet hjælper med at bære den tunge krop. Anakondaen bevæger sig derfor meget hurtigere i vand end på land.

Mad: Den grønne anakonda spiser kun kød. Den er verdens største kvælerslange, og den kan spise byttedyr, der vejer op til halvdelen af dens egen kropsvægt. Det kan bl.a. være tapirer, vildsvin, krokodiller og store gnavere som agoutier og flodsvin. Anakondaen ligger på lur i floderne. Her er den godt gemt pga. sine mørke, grønne farver. Når et dyr kommer ned til floden for at drikke, springer anakondaen op og bider sig fast i det. Den trækker herefter byttet ned i vandet og kvæler det ved at vikle kroppen rundt om det. Til sidst sluger den byttet helt med hovedet først. Anakondaen kan dog også finde på at spise ådsler.

Fjender og trusler: Voksne anakondaer er så store og stærke, at de ingen naturlige fjender har. Anakondaen er alligevel tæt på at være truet, fordi dens levesteder forsvinder.

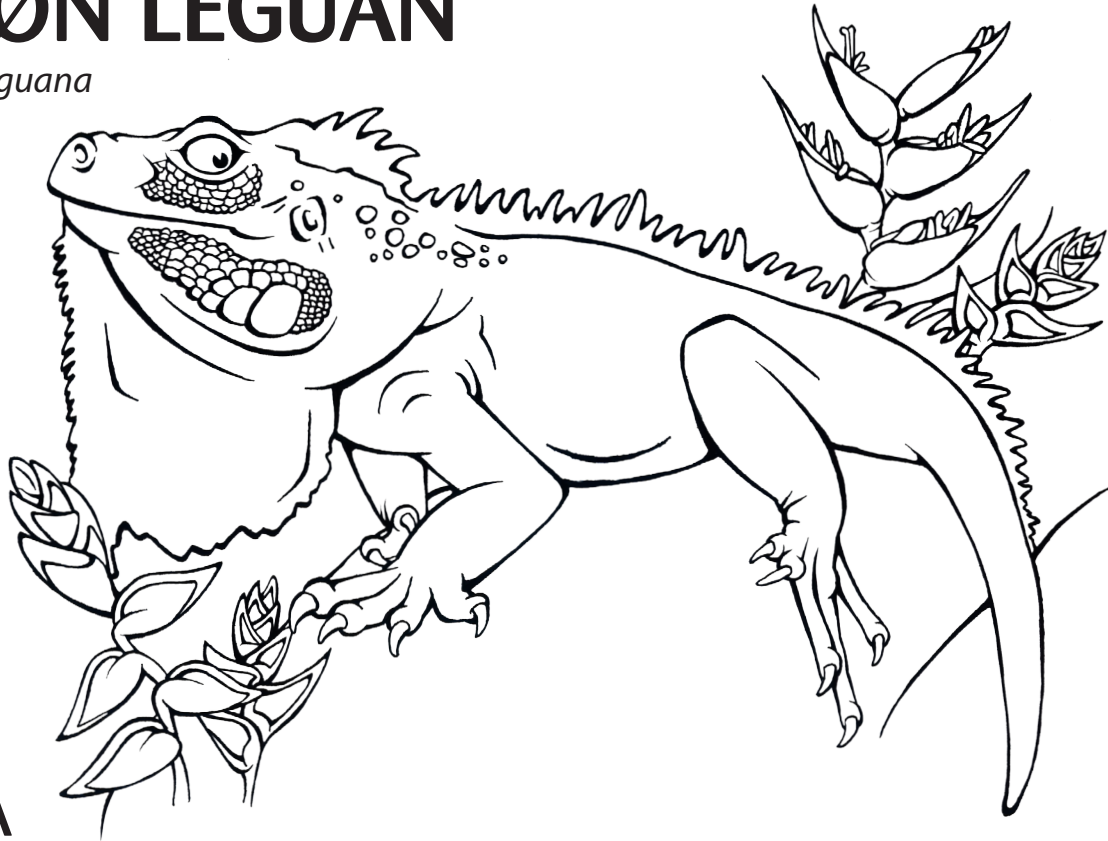
VIDSTE DU, AT...?

Nogle indianere i Sydamerika tror, at regnskovens store floder er skabt ved, at en kæmpe anakonda har "slanget" sig gennem landskabet. Denne kæmpeslange skulle ifølge legenden have været 60 meter lang og have en diameter på 2 meter.

GRØN LEGUAN

Iguana iguana

FAKTA

Størrelse: 150-200 cm lang (med hale)

Alder: 15-20 år

Udseende og farver: Den grønne leguan er grøn. Unge dyr er ofte lysegrønne, mens gamle dyr er mørkegrønne. Voksne, dominerende hanner kan dog også være rødbrune.

Familie: Der findes mere end 700 forskellige slags leguaner i verden. Den mindste er 10 cm lang, mens den største er 2 meter lang. Den grønne leguan er altså en af verdens største leguaner.

Levested: Den grønne leguan findes i både Mellem- og Sydamerika, hvor man ofte ser den sidde på en gren højt oppe i trækrone. Den kommer kun sjældent ned på jorden.

Mad: Den grønne leguan er en planteæder, der spiser blade, frugt og blomster. Den spiser dog også gerne insekter, men da den ikke er særlig hurtig, har den ofte svært ved at fange dem.

Fjender og trusler: Den grønne leguan er grøn og lever oppe i trækrone. Den er derfor meget svær at få øje på. Bliver den alligevel opdaget, forsvaret den sig ved at slå hårdt med sin hale. Der er derfor ikke mange rovdyr (udover mennesket), der tør angribe en voksen grøn leguan. Leguanens unger bliver til gengæld ofte spist af kvælerslanger eller rovfugle. I Sydamerika er der mange mennesker, der spiser leguaner – dens kød smager ligesom kylling. Selvom der fanges mange grønne leguaner som mad eller kæledyr, er den ikke truet.

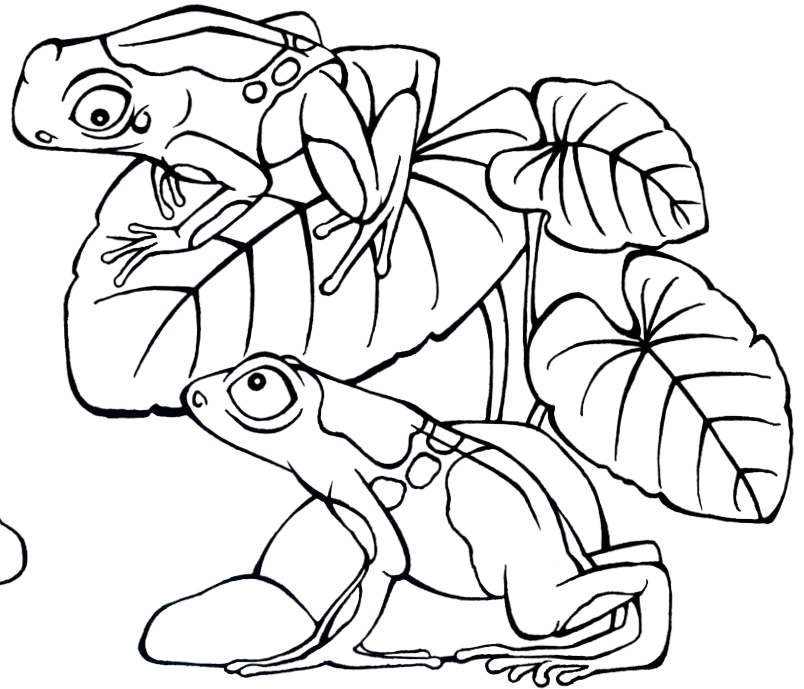
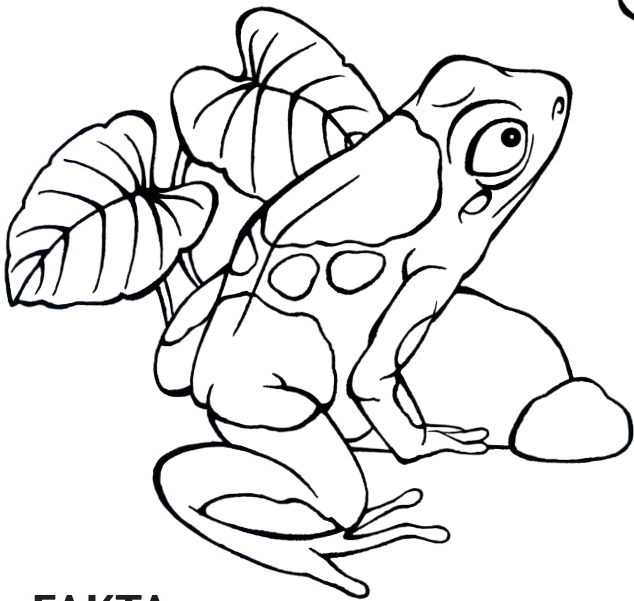
VIDSTE DU, AT...?

Ligesom mange andre øgler har den grønne leguan et tredje "øje", der findes bag på hovedet. Det er dog ikke et rigtigt øje, idet det ikke kan danne billeder men kun sanse lys og silhuetter. "Øjet" er dog stadig et vigtigt redskab i kampen for overlevelse. Hvis en fjende sniger sig ind på leguanen bagfra og skygger for solen, kan den ved hjælp af det "tredje øje" sanse fjenden, selvom de to andre øjne er fikseret på noget helt andet foran den.

GULBÅNDET PILEGIFTFRØ

Dendrobates leucomelas

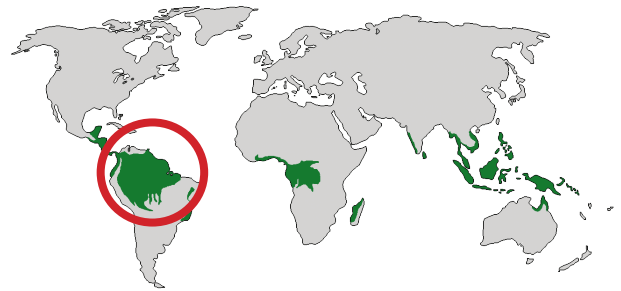

FAKTA

Størrelse: 3-5 cm

Alder: 3-6 år

Udseende og farver: Den gulbandede pilegiftfrø er sort med store gule pletter. Der findes også mange andre slags pilegiftfrøer, der enten er blå, røde eller grønne. Pilegiftfrøens stærke farver fortæller, at den er giftig. Når rovdyrene ser de kraftige farver, ved de, at det er klogt at lade være med at angribe - ligesom vi mennesker ved, at det er klogt at standse for gult eller rødt i et lyskryds.

Familie: Den gulbandede pilegiftfrø er nært beslægtet med andre pilegiftfrøer. De hører alle til paddefamilien, hvor både frøer, tudser, salamandere og ormepadder findes.

Levested: Pilegiftfrøen lever i Amazonas regnskoven i det nordlige Sydamerika.

Mad: Pilegiftfrøen spiser mange forskellige slags insekter og andre smådyr - især myrer og mider.

Fjender og trusler: Pilegiftfrøen er så giftig, at den nærmest ingen naturlige fjender har. Rovdyrene ved godt, at de måske dør, hvis de spiser den, så der er ikke mange, der tør tage chancen. Der findes dog nogle enkelte slanger, der godt kan tåle pilegiftfrøernes gift. De kan derfor spise de små, farverige frøer uden problemer.

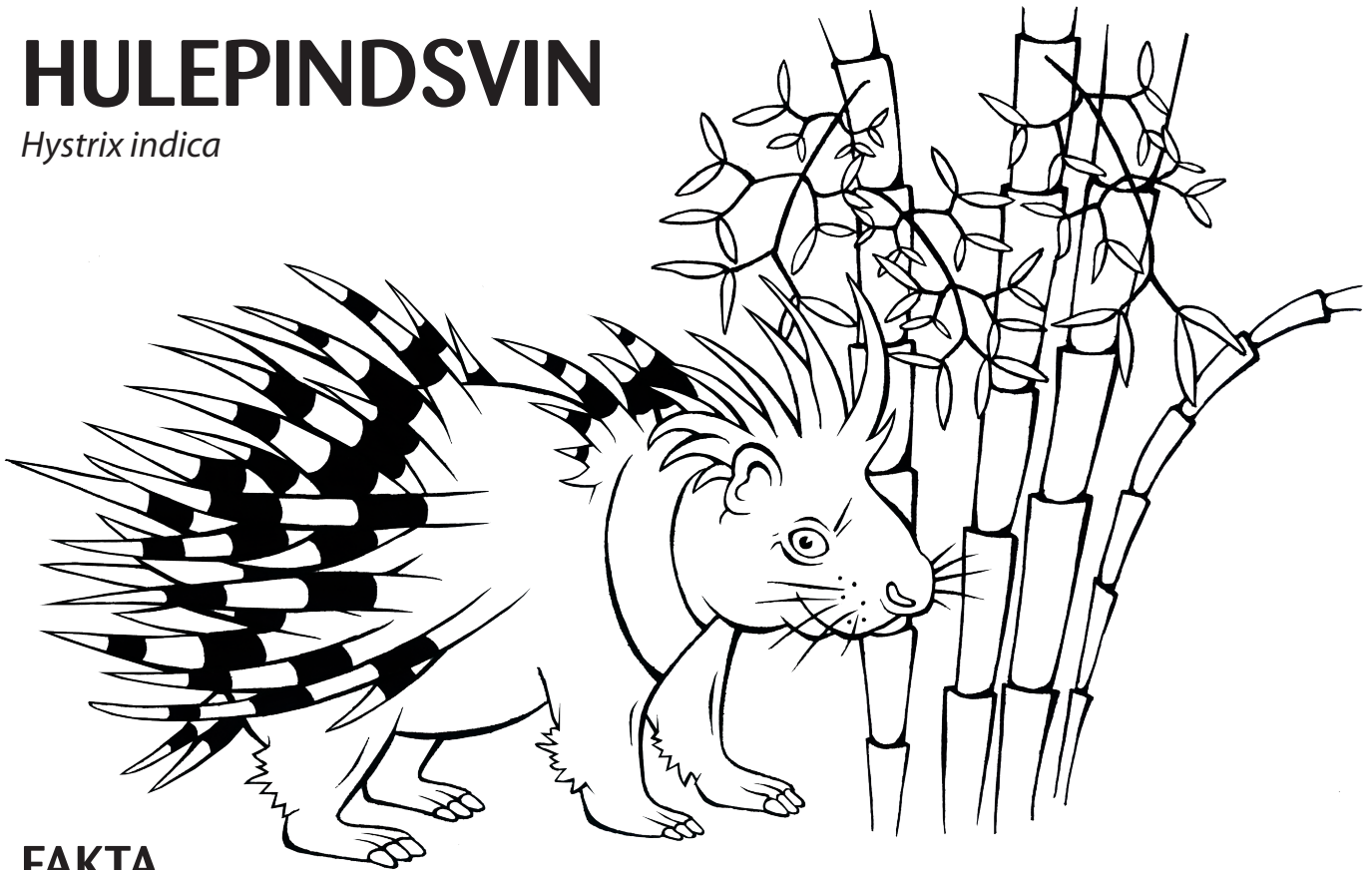
VIDSTE DU, AT...?

Pilegiftfrøens gift sidder i huden. I naturen indeholder en enkelt pilegiftfrø gift nok til at dræbe 10.000 mus eller minst 10 mennesker. Den er dermed verdens giftigste dyr. Det usædvanlige er, at pilegiftfrøen kun kan lave giften ved at spise nogle særlige, giftige myrer. I Randers Regnskov lever pilegiftfrøerne hovedsageligt af fluer, og de er derfor ikke spor giftige. Hvis du møder en pilegiftfrø på din vej, skal du altså ikke blive bange!

HULEPINDSVIN

Hystrix indica

FAKTA

Størrelse: 80-100 cm lang og 11-18 kg

Alder: 20-25 år

Udseende og farver: Hulepindsvinets krop er dækket af brun pels og lange, sribede pigge.

Familie: Selvom hulepindsvinet ligner et stort pindsvin, er det ikke i familie med pindsvin. Hulepindsvinet er en gnaver ligesom mus, rotter og marsvin.

Levested: Hulepindsvinet findes mange forskellige steder i verden. Den kan bl.a. ses i det centrale- og sydøstlige Asien og endda nogle steder i Mellemøsten som Indien, Nepal, Bangladesh, Sri Lanka, Pakistan, Israel, Iran og Saudi Arabien. Den trives også i mange forskellige typer af miljøer. Nogle steder lever hulepindsvinet højt oppe i bjergene, hvor der er koldt og kun ganske få planter. Andre steder lever den i den tætte, frodige regnskov, hvor der er varmt og masser af planter.

Mad: Hulepindsvinet spiser kun planter. Den spiser bark, blade, frugter, nødder og rødder, som den graver sig frem til vha. sine lange, kraftige kløer.

Fjender og trusler: Hulepindsvinet har en del fjender. De værste fjender er store rovfugle, kvælertunger og katte som f.eks. tigreren. De skal dog passe godt på, for hulepindsvinets sylspidse pigge virker som et effektivt forsvar. Der er også mange mennesker, der jager og spiser hulepindsvinet. Det er dog i øjeblikket ikke truet.

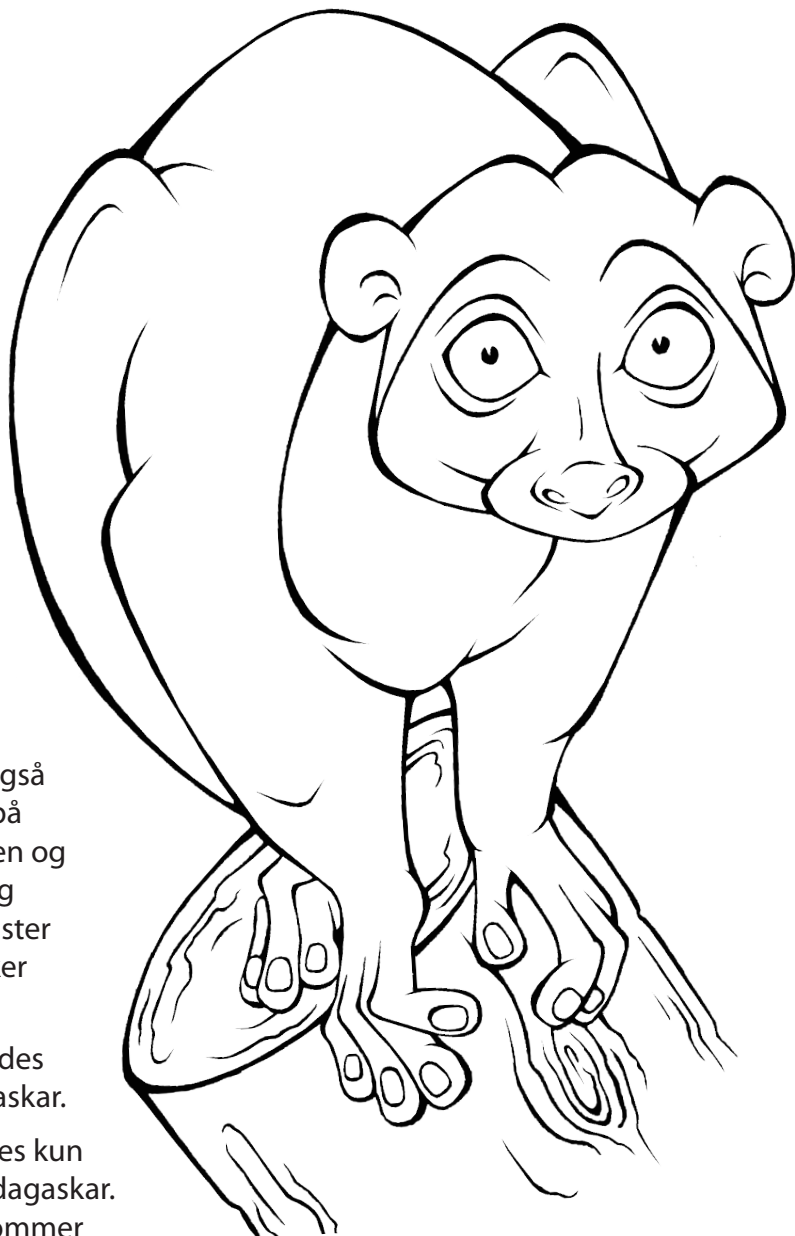
VIDSTE DU, AT...?

Hulepindsvinet bruger sine lange pigge til at forsvare sig med. Mange tror, at hulepindsvinet kan skyde med sine pigge, men det kan det ikke. Hvis det føler sig truet, rejser det piggene. Så ser det dobbelt så stort ud som normalt. Hvis det ikke skræmmer fjenden væk, løber hulepindsvinet baglæns, så de sylspidse pigge borer sig ind i huden på fjenden. Piggene er op til 30 cm lange, så fjenden kan blive alvorligt såret!

HVIDHOVEDET BRUN LEMUR

Eulemur albifrons

FAKTA

Størrelse: 40 cm (hoved til bag) og 2-3 kg

Alder: 25-35 år

Udseende og farver: Hunnen er ensfarvet rødbrun. Hannen er derimod brun med hvid pels på brystet og omkring ansigtet. Både han og hun har en lang, tynd hale, som de bruger til at holde balancen med. Halen kan også bruges til at "slås". Hvis to lemurer bliver sure på hinanden, gnubber de den lange hale i numsen og i duftkirtlerne, så den kommer til at lugte rigtig grimt. Så svinger de den rundt og nærmest kaster stinkbomber på hinanden. Den, der først stikker af, har tabt!

Familie: Lemurer er såkaldte halvaber. Der findes 22 arter af lemurer, og de lever alle på Madagaskar.

Levested: Den hvidhovedet brune lemur findes kun i regnskovsområderne på det nordøstlige Madagaskar. Her lever den højt oppe i trækroneerne. Den kommer kun sjældent ned på jorden.

Mad: Lemuren spiser lidt af hvert. Den kan lide blade, frugt, blomster, bark, insekter og tusindben.

Fjender og trusler: Lemuren har ikke mange naturlige fjender. Dens største fjende er det kattelignende rovdyr fossaen. Den hvidhovedet brune lemur er i dag meget truet. Den blev tidligere jaget og spist af mennesker i så høj grad, at der nu næsten ikke er flere tilbage i naturen. I dag er det ulovligt at spise lemurer. Men fordi lemurens levesteder forsvinder, er antallet af dem stadig faldende.

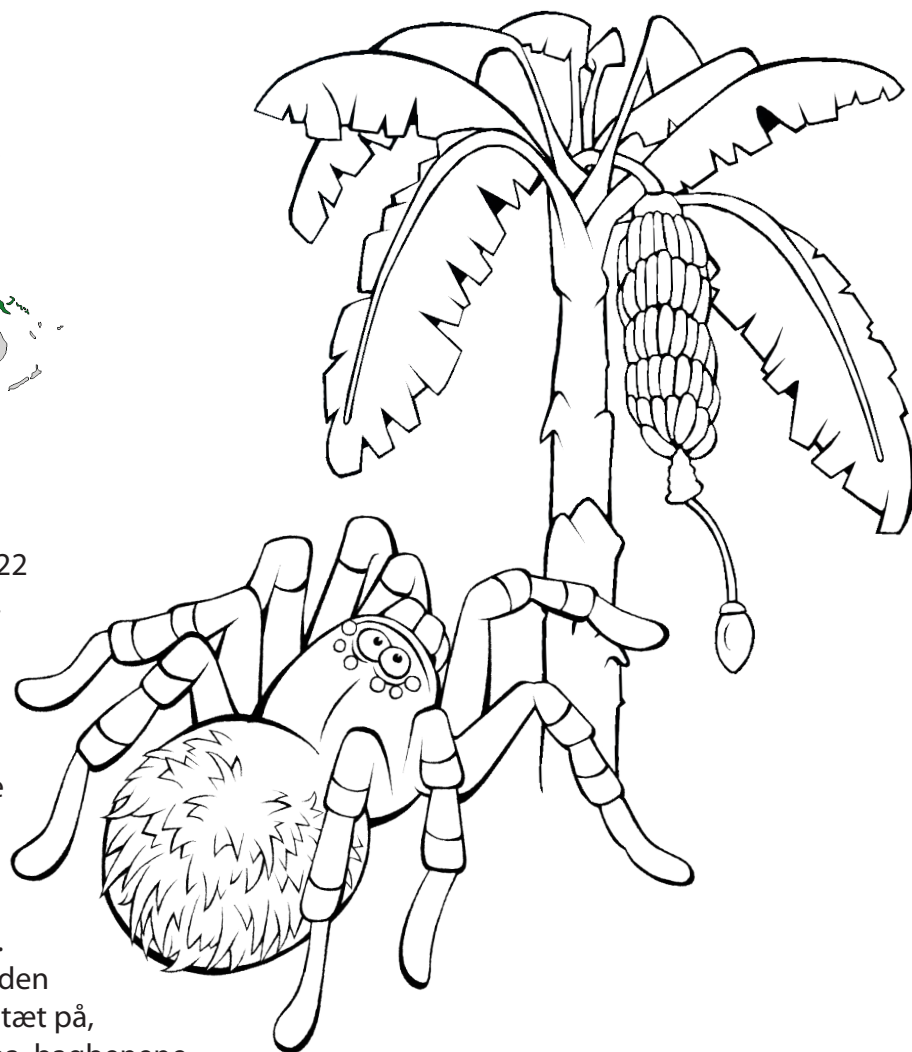
VIDSTE DU, AT...?

Den hvidhovedede brune lemur bruger en smart form for myggespray: Kæmpetusindben! Når kæmpetusindbenet bliver bange, laver det en gift. Giften er ikke farlig for lemuren. Den holder derimod myg væk. Lemuren ruller derfor kæmpetusindbenet i sine hænder for at skræmme det, og så smører den giften ud på pelsen.

HVIDKNÆET FUGLEEDDERKOP

Acanthoscurria geniculata

FAKTA

Størrelse: 8 cm i kropslængden og 18-22 cm i diameter, når benene strækkes ud.

Alder: Hunnen kan blive helt op til 20 år gammel. Hannen bliver til gengæld kun 5 år gammel.

Udseende og farver: Den hvidknæede fugleedderkop er sort med hvide striber på benene og røde nældehår på bagkroppen, der klør og brænder som en brændenælde. Fugleedderkoppen bruger hårene, når den skal forsvare sig. Kommer en fjende for tæt på, smider den nældehårene på fjenden vha. bagbenene.

Familie: Der findes mere end 900 arter af fugleedderkopper – der findes også en enkelt art i Danmark! Den danske fugleedderkop er en af de mindste arter. Den er på størrelse med et frimærke. Verdens største fugleedderkop er goliath fugleedderkoppen (*Theraphosa blondi*). Dens krop er 10 cm lang, og når dens ben er strækket ud, fylder den en hel tallerken.

Levested: Den lever i Amazonas regnskoven i Brasilien, hvor den ofte bor i huler i jorden.

Mad: Mange tror, at fugleedderkopper spiser fugle. Det er dog kun goliath fugleedderkoppen, der er stor nok til at fange fugle. Alle andre arter af fugleedderkopper spiser insekter, nyfødte museunger, små frøer og firben. Fugleedderkopper bruger ikke spind til at fange deres byttedyr. De sidder på lur og sprøjter deres gift ind i byttedyret, når det kommer tæt nok på. Giften er dog ikke farlig for mennesker. At blive bidt af en fugleedderkop minder lidt om at blive stukket af en hveps.

Fjender og trusler: Der er mange dyr, der spiser fugleedderkopper. I Sydamerika er der også nogle regnskovsindianere, der spiser dem. De skal bare lige steges lidt over bålet – så bliver de dejlig sprøde. Indianerbørnene bruger også fugleedderkoppen som kæledyr. De binder en snor rundt om livet på den og går tur med den som en lille hund!

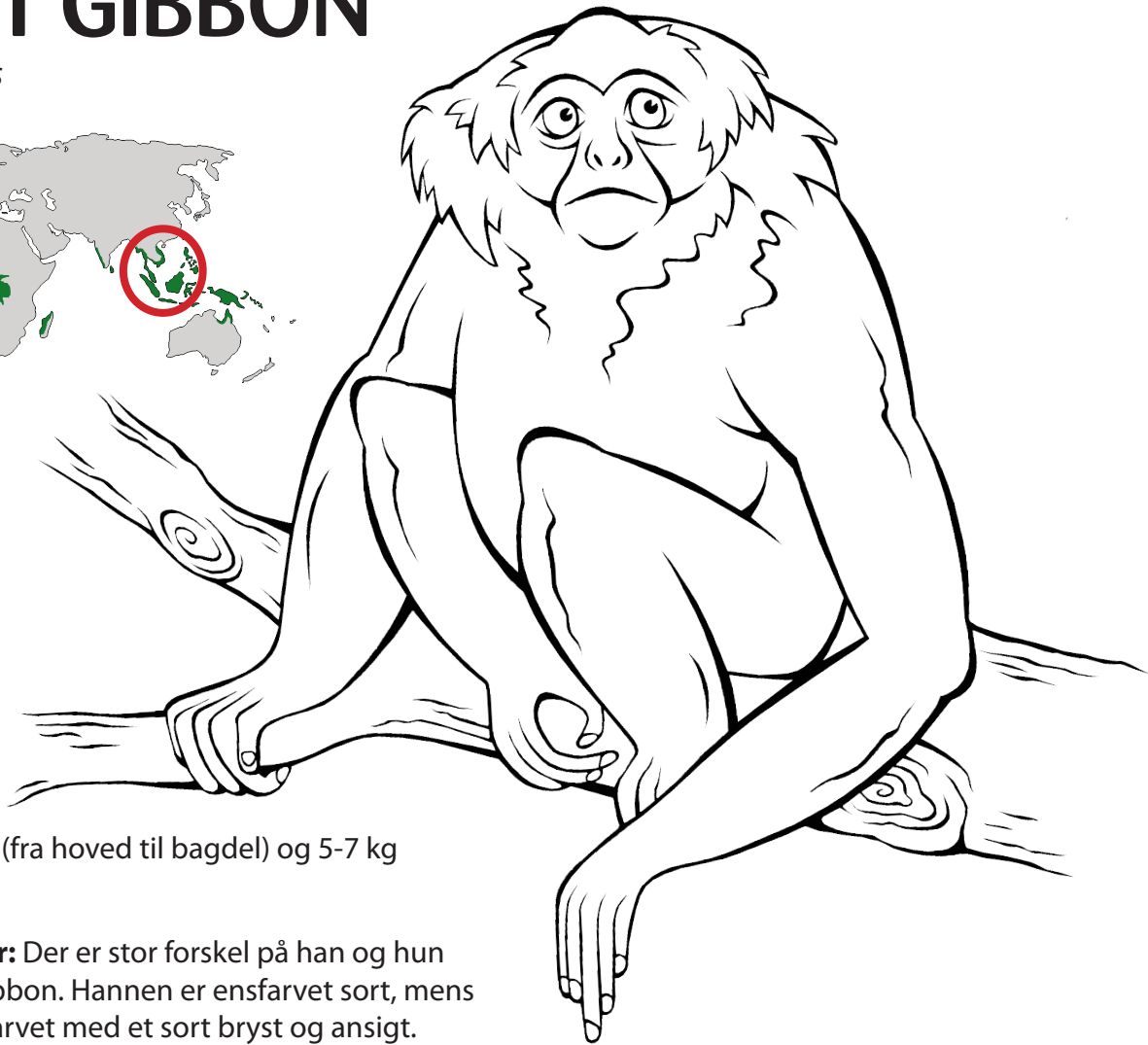
VIDSTE DU, AT...?

Man kan se forskel på, om en fugleedderkop er en hun eller han ved at kigge på dens bagdel. Hunnens bagkrop er meget stor og bred – så er der nemlig plads til alle æggene. Hannens bagkrop er derimod lille og spinkel.

HÆTTET GIBBON

Hylobates pileatus

FAKTA

Størrelse: 50-60 cm (fra hoved til bagdel) og 5-7 kg

Alder: 25-35 år

Udseende og farver: Der er stor forskel på han og hun hos den hættede gibbon. Hannen er ensfarvet sort, mens hunnen er lys sandfarvet med et sort bryst og ansigt.

Ungerne fødes altid med samme farve som moderen. Så kan de bedre gemme sig på hendes mave. Hvis ungen er en han, bliver han sort, når han er 5-6 år gammel. Gibbonaber har meget lange arme, som de bruger til at svinge sig fra gren til gren. Hvis vi skulle have lige så lange arme i forhold til kroppen, ville de nå ned til jorden, når vi står oprejst.

Familie: Der findes 15 arter af gibbonaber. De hører alle til menneskeaberne, og de er derfor nært beslægtet med mennesket.

Levested: Den hættede gibbon findes kun i det sydøstlige Thailand, sydvestlige Laos og nordvestlige Cambodja. Den er meget sky af natur og foretrækker at leve så uforstyrret som muligt. Den lever derfor kun i områder, hvor skoven er meget tæt, og hvor der ikke bor mennesker i nærheden.

Mad: Gibbonaber spiser næsten kun frugt og blade. Det er meget sjældent, at den spiser kød.

Fjender og trusler: Gibbonabens største fjender er træleoparden og store kvælerslanger. Gibbonaber er, ligesom alle andre menneskeaber, truet, fordi deres levesteder forsvinder. Der er også mange gibbonaber, der bliver fanget af mennesker. De bliver enten spist eller solgt som kæledyr.

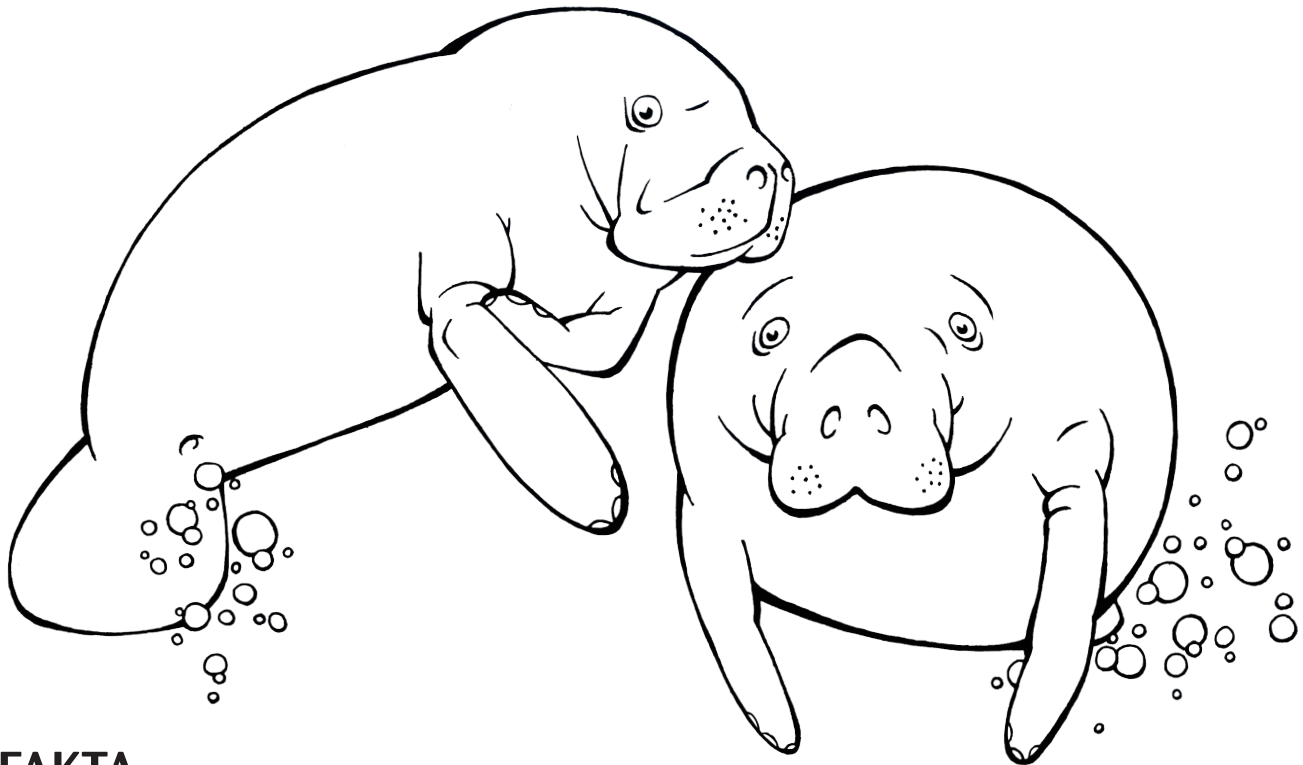
VIDSTE DU, AT...?

Når en han og en hun har dannet par, synger de sammen for at markere deres territorium. Ved at synge fortæller de altså andre grupper af gibbonaber, at det er dem, der bestemmer her. Hvert gibbonpar har en helt særlig sang. Hunnen lærer sin sang fra sin mor og hannen fra sin far. Når de forlader deres familie for at finde en partner, vil parrets sang være helt speciel. Den er nemlig en blanding af de to familiers sang.

KARIBISK SØKO

Trichechus manatus

FAKTA

Størrelse: 2-3 meter og 400-600 kg

Alder: 60-70 år

Udseende og farver: Søkoens skind er gråt men har ofte et grønligt skær, fordi der vokser alger på skindet.

Familie: Søkoen er ikke nært beslægtet med andre dyr, men dens nærmeste slægtninge er elefanten og aardvarken.

Levested: Den karibiske søko lever ved kysten i det vestlige Atlanterhav fra Florida i USA til Amazonas i Sydamerika. I naturen lever den som regel alene, men hvis der er meget mad, kan flere søkøer samle sig i store grupper i et stykke tid.

Mad: I naturen lever den karibiske søko af vandplanter som søgræs, ålegræs og vandhyacinter, som den spiser op til 50 kg af om dagen. Den kan dog også finde på at spise lidt fisk og andre smådyr.

Fjender og trusler: Den karibiske søko er truet, fordi dens levesteder bliver ødelagt af mennesket. Mange søkøer bliver desuden dræbt, når de bliver ramt af speedbåde eller bliver fanget i fiskernes net og drukner. Tidligere blev den karibiske søko også jagtet for dens kød.

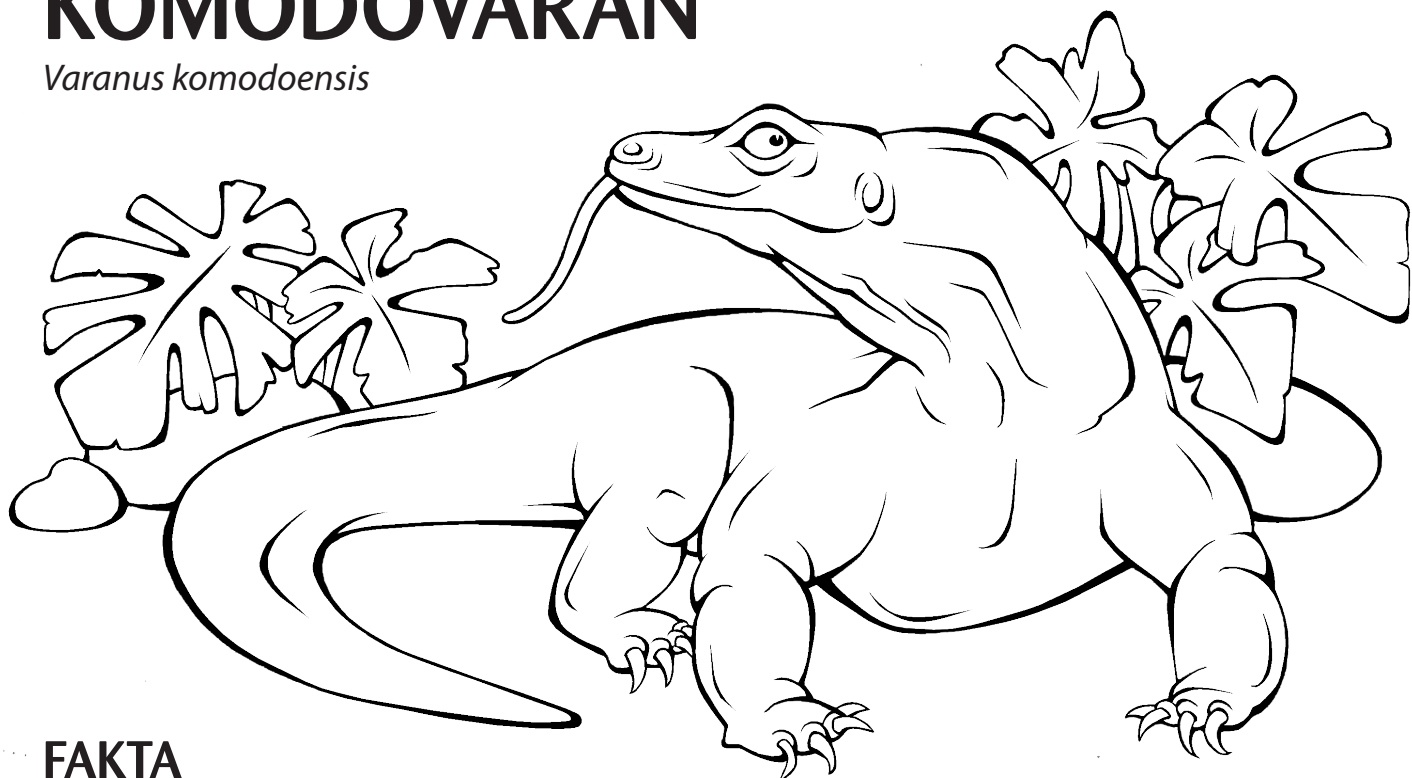
VIDSTE DU, AT...?

Du kender nok H. C. Andersens eventyr om den lille havfrue. Ved første øjekast har søkoen og den lille havfrue ikke meget til fælles. Alligevel er der mange, der mener, at søkoen har været ophav til de mange historier, der findes om havfruer. I sejskibenes tid var sømændene på havet i mange måneder ad gangen. Når de nærmede sig land efter lang tid under dårlige forhold og begrænset mad og drikke, var de så udmattede og trætte, at de har troet, at de tonstunge, store søkøer var unge, smukke havfruer.

KOMODOVARAN

Varanus komodoensis

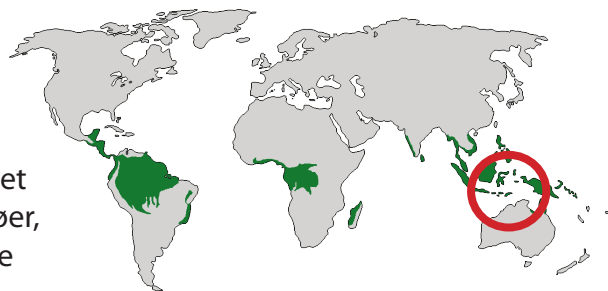

FAKTA

Størrelse: 2.5-3.5 meter og 100-165 kg

Alder: Op til 50 år

Udseende og farver: Komodovaranens unger er grønne med gule og sorte striber. Voksne komodovaraner er derimod ensfarvet rødbrune med et grønligt skær. De har store, kraftige ben med store kløer, og en lang, kraftig hale. Halen bruges både til at holde balancen og til at forsvare sig med.

Familie: Komodovaranen er verdens største øgle. Øgler eller firben, som de også kaldes, er krybdyr.

Levested: Komodovaranen findes på de indonesiske øer Komodo, Rinca, Flores og Padar.

Mad: Komodovaranen er næsten altædende, men den foretrækker ådsler. Den har en rigtig god lugtesans. Den kan lugte ådsler på op til 10 km afstand. Komodovaranen jager også levende byttedyr – også dem, der er meget større end den selv. Når komodovaranen skal fange et bytte, ligger den på lur og venter på, at det skal komme tæt nok på. Så løber komodovaranen ud og bider byttet. Komodovaranens mund er fyldt med bakterier. Den har også en gift, der gør, at blodet ikke kan størkne, så byttet forbløder. Den behøver derfor kun at bide få gange for at slå byttet ihjel.

Fjender og trusler: Voksne komodovaraner har ingen naturlige fjender. Alligevel er komodovaranen truet. Der er i dag kun 4.000-5.000 dyr tilbage i naturen. Det skyldes dels, at dens levesteder forsvinder. En anden grund er ulovligt krybskytteri. Mange af de lokale indbyggere kan ikke lide komodovaranen, fordi den spiser ådsler og derfor engang imellem går på rov på kirkegårde!

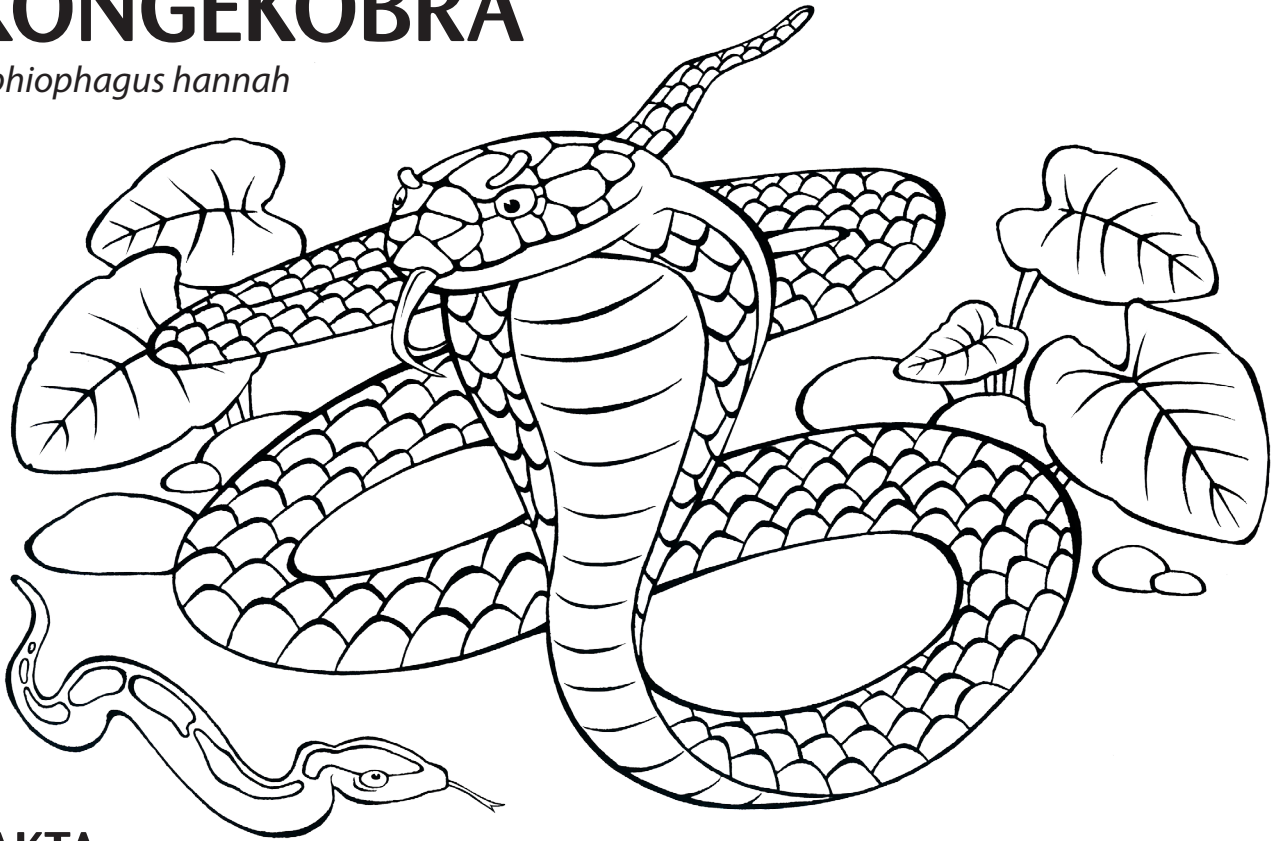
VIDSTE DU, AT...?

Komodovaran kan godt finde på at spise andres og endda sine egne unger. Det første ungerne gør, når de kommer ud af ægget, er at flygte op i et træ. Voksne komodovaraner er nemlig for tunge til at klatre i træer. Ungerne kommer først ned på jorden igen 8-10 måneder senere, når de er blevet store nok til at klare sig mod de voksne.

KONGEKOBRA

Ophiophagus hannah

FAKTA

Størrelse: 4-6 meter

Alder: Op til 20 år

Udseende og farver: Kongekobraens unger er helt sorte med lyse striber hele vejen ned langs kroppen. Voksne kongekobraer er derimod enten svagt gulgrønne, brune eller sorte på oversiden med en lys underside.

Familie: Ligesom alle andre slanger er kongekobraen et krybdyr.

Levested: Kongekobraen findes i det sydøstlige Asien (Indien, det sydlige Kina, Malaysia, Indonesien og Filippinerne). Den lever i den tætte regnskov nær floder og i områder med mangroveskov.

Mad: Kongekobraen har nogle meget specielle spisevaner. Den spiser næsten kun andre slanger - især pythonslanger og rottesnoge. Den kan også spise andre giftslanger såsom den indiske kobra og endda andre kongekobraer. Hvis den ikke kan finde slanger at spise, kan den til nød finde på at spise firben og andre øgler. Kongekobraen er en giftslange, der dræber sit bytte med gift. Den er faktisk verdens største giftslange. Giften angriber nervesystemet, så byttet får hjertestop i løbet af kort tid.

Fjender og trusler: Kongekobraen har en meget kraftig gift. Den har derfor ikke mange naturlige fjender. Kun manguster tør at angribe og spise den. Alligevel er kongekobraen i dag truet. Det skyldes dels, at dens levesteder forsvinder. Men det skyldes også, at mennesket dræber den af ren og skær frygt for at blive bidt.

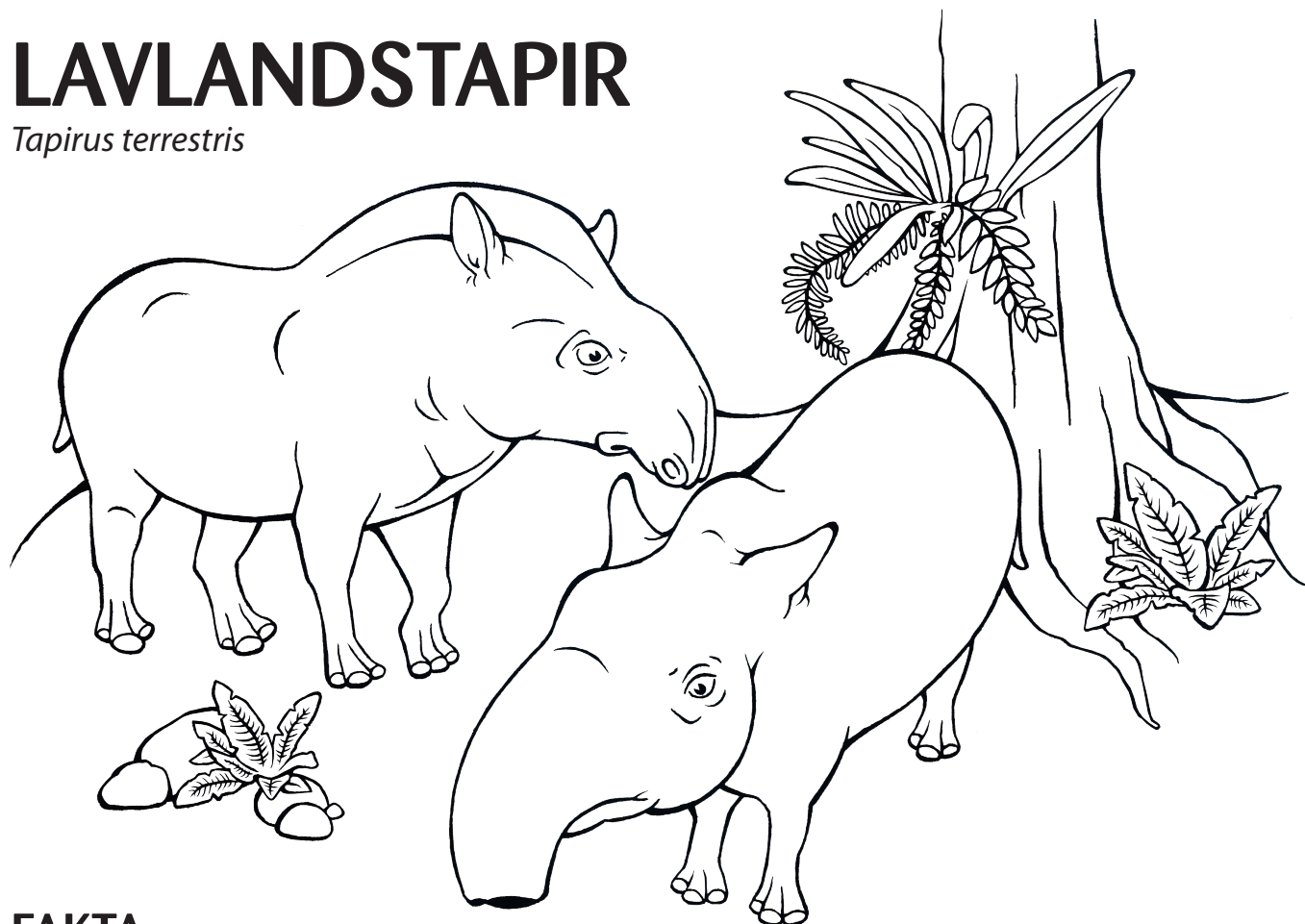
VIDSTE DU, AT...?

Når kongekobraen føler sig truet, rejser den op til en tredjedel af kroppen og spreder nakkeskindet. Så kommer den til at se større og mere faretruende ud. En voksen kongekobra kan blive næsten 6 meter lang. Den kan altså rejse sig op i øjenhøjde med en voksen.

LAVLANDSTAPIR

Tapirus terrestris

FAKTA

Størrelse: 180-200 cm lang og 150-250 kg

Alder: 30-35 år

Udseende og farver: Tapiren er gråbrun, og pelsen består af en masse små, korte hår. De mørke farver gør den svær at se i regnskoven. Tapirens unger er til gengæld sorte med vandrette lyse striber og pletter.

Familie: Tapirens nærmeste slægtninge er hesten og næsehornet.

Levested: Tapiren lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den holder meget af vand og er god til at svømme trods sit lidt klodsede udseende. Den ses derfor tit ved flodbredder og nær kilder.

Mad: Tapiren spiser frugt, nødder og andre typer af planter, som den finder frem til ved hjælp af sin gode lugtesans og lange, snabellignende snude. Snuden er god til at samle mad op med, men den kan også bruges som en slags snorkel, når tapiren opholder sig i vand - ofte kan man kun se snuden, når tapiren er ude at svømme.

Fjender og trusler: I dag er lavlandstapiren truet, fordi dens levesteder forsvinder i takt med, at regnskoven fældes, og fordi mennesket jager den for dens velsmagende kød. Udover mennesket er tapirens største fjende i naturen jaguaren.

VIDSTE DU, AT...?

Mange af regnskovens rovdyr finder frem til byttedyrene ved at lugte sig frem til dem. Et så stort dyr som en tapir burde være nemt at lugte sig frem til, men tapiren har en smart adfærd, så rovdyrene ikke så let kan finde den. Når den skal af med sin afføring, gør den det altid i en flod eller en sø, så vandet kan skylle de afslørende duftspor væk.

NÆSEBJØRN

Nasua nasua

FAKTA

Størrelse: 120-140 cm (med hale) og 3-6 kg

Alder: 15-20 år

Udseende og farver: Næsebjørnen har en lang næse, små ører, lange kløer og en lang hale. Pelsen på kroppen er tyk og ensfarvet brun, mens halen er brun med mørke striber. Halen er næsten lige så lang som kroppen og bruges til at holde balancen med. Halen bruges også, når næsebjørnen skal "snakke" med andre næsebjørne - ligesom hos hunde.

Familie: Næsebjørnen er nært beslægtet med den nordamerikanske vaskebjørn.

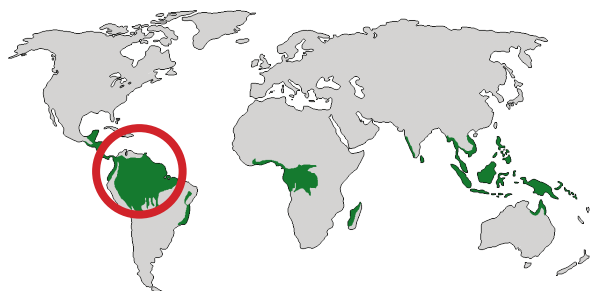
Levested: Næsebjørnen lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den er rigtig god til at klatre pga. dens lange kløer, så den lever både nede på skovbunden og oppe i træerne. Hunnerne lever sammen i store flokke på 20-40 dyr. Hannerne lever til gengæld alene.

Mad: Næsebjørnen spiser næsten alt - frugt, insekter, orme, snegle, frøer, fisk, firben m.m.

Fjender og trusler: I naturen har næsebjørnen en del fjender. Det er især store katte som jaguaren, pumaen og ocelotten, der er næsebjørnens fjende nummer et. Store kvælertunger og rovfugle kan dog også finde på at spise den.

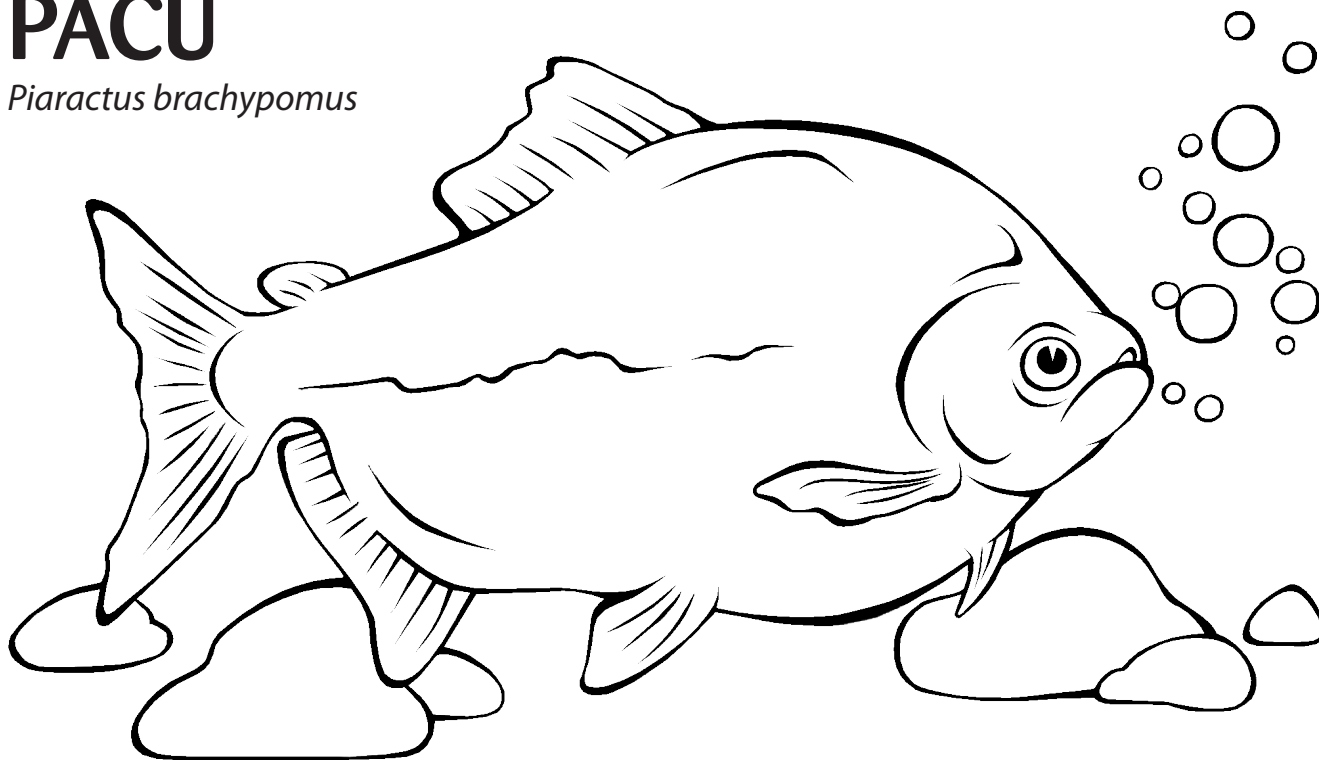
VIDSTE DU, AT...?

Næsebjørnens lange næse er god til flere ting. Næsebjørnen har en rigtig god lugtesans, som den bruger til at finde de insekter og andre smådyr, der gemmer sig i jorden. Når den har fundet dem, bruger den næsen til at grave dem op med. Næsebjørnens næse fungerer altså lidt som en skovl.

PACU

Piaractus brachypomus

FAKTA

Størrelse: 30-80 cm og 10-25 kg

Alder: 15-25 år

Udseende og farver: Pacuen ligner den røde piratfisk en smule. Den er dog meget større og mørkere i farven, og så har den ikke helt så store tænder. Pacuens hoved, ryg og ryg- og halefinne er mørkegrå, mens bugen og bugfinnerne er rødorange.

Familie: Pacuen hører til den samme familie som den berygtede røde piratfisk. Man skal dog slet ikke være bange for at møde pacuen på en svømmetur i Amazonfloden. Den spiser nemlig mest planter.

Levested: Pacuen lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den er en ferskvandsfisk, som findes i Amazonfloden og andre små floder og åer, hvor strømmen ikke er for stærk.

Mad: Selvom pacuen ligner den røde piratfisk, spiser den ikke det samme. Den foretrækker at spise frugter og nødder, der falder i vandet. Nøddeskallerne knuses med pacuens kraftige kæbemuskler. I tørtiden, hvor det ikke er så nemt at få fat i frugt og nødder, kan pacuen også finde på at spise små dyr som krebsdyr, snegle og små fisk.

Fjender og trusler: Pacuen bliver meget stor, og den har derfor ikke mange fjender. Store fisk, rovfugle og krokodiller er nogle af pacuens eneste fjender. Der er også mange mennesker, der spiser pacuen. Den skulle smage ganske godt, og så er der så meget kød på den, at der er mad nok til en stor familie i en enkelt fisk.

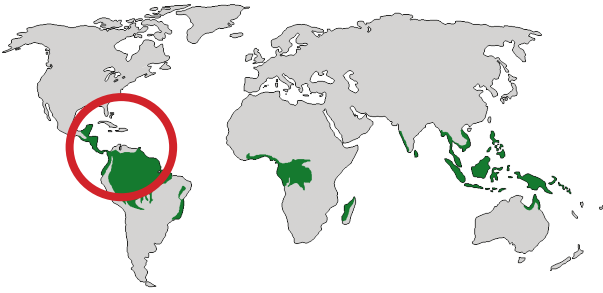
VIDSTE DU, AT...?

Når lokale fiskere skal fange pacuen, bruger de ikke en fiskestang - de bruger små sten. De kaster stenene i vandet for at lokke pacuen til. Lyden af stenene, der rammer vandet, lyder nemlig, som når en nød eller en frugt rammer vandet. Når pacuen kommer op til overfladen for at spise det, den tror er mad, fanger fiskerne den med net eller harpun.

RØDFODET SKOVSKILDPADDE

Geochelone carbonaria

FAKTA

Størrelse: 50-55 cm lang og 10-15 kg

Alder: Op til 50 år

Udseende og farver: Skovskildpaddens skjold er mørkebrunt med lyse pletter. Skjoldet er meget hårdt. Det er derfor næsten umuligt at bide igennem. Det er en stor fordel, når den skal beskytte sig mod fjender. Skovskildpaddens hoved, ben og hale er dækket af tykke skæl. Nogle af skællene er røde, mens andre er brune.

Familie: Der findes 300 arter af skildpadder i verden. Den mindste er den sydamerikanske landskildpadde på kun 6-10 cm. Den største er læderskildpadden, der kan blive 2.5 meter lang og veje over 1.000 kg. Skildpadder er krybdyr, selv man måske skulle tro, at de hører til padderne pga. navnet.

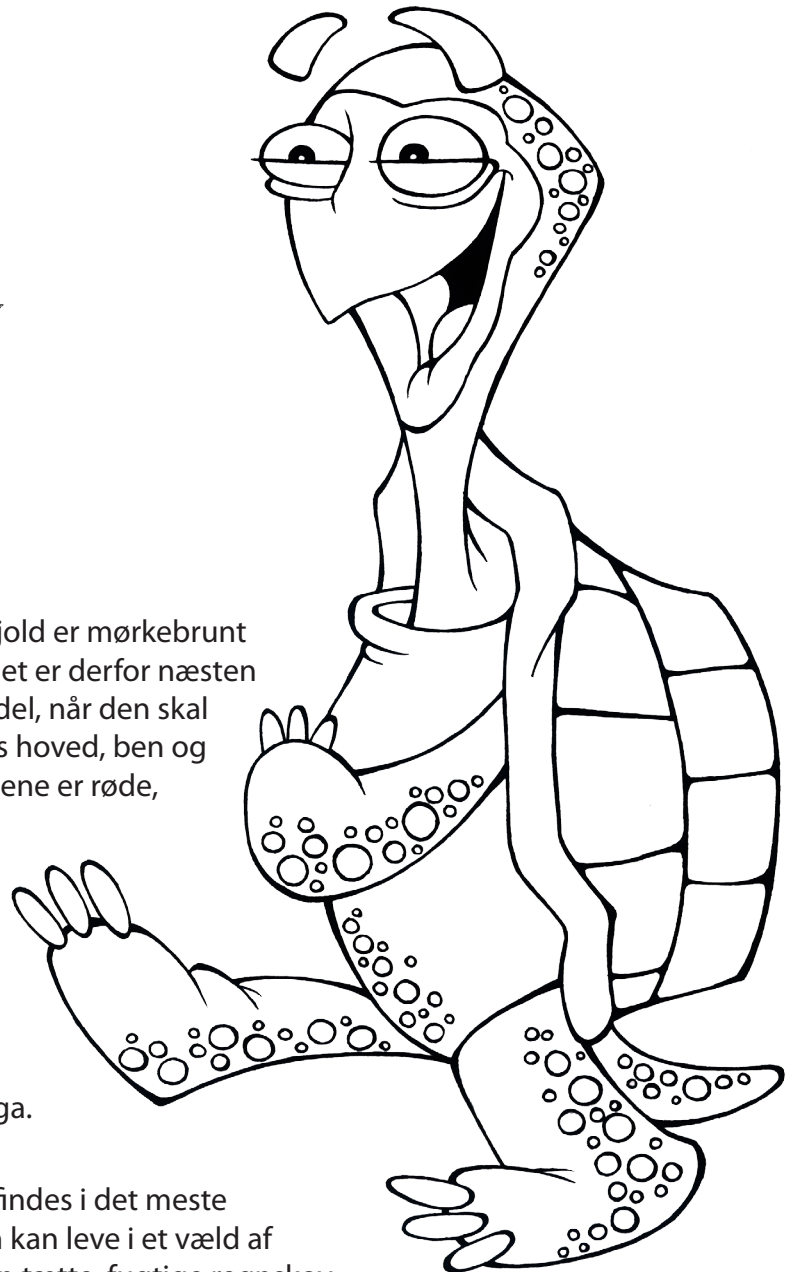
Levested: Den rødfodede skovskildpadde findes i det meste af Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den kan leve i et væld af forskellige miljøer, men den foretrækker den tætte, fugtige regnskov.

Mad: Skovskildpadden spiser næsten kun planter. Den spiser alt lige fra frugt, blomster og blade til svampe og bark. Den kan dog også finde på at spise ådsler engang imellem.

Fjender og trusler: Skovskildpadden har ikke mange naturlige fjender. Det er kun krokodiller, der kan bide igennem dens kraftige skjold. Dog har nogle rovfugle fundet ud af en smart måde at dræbe skovskildpadden på. De griber fat i skjoldet med deres store kløer. Så flyver de højt op og giver slip på den, så den falder ned på jorden. Selvom skjoldet er stærkt, kan det ikke holde til sådan et fald. I dag er den rødfodede skovskildpadde truet. Det skyldes dels, at dens levesteder forsvinder. En anden årsag er, at mennesket fanger og spiser både den og dens æg.

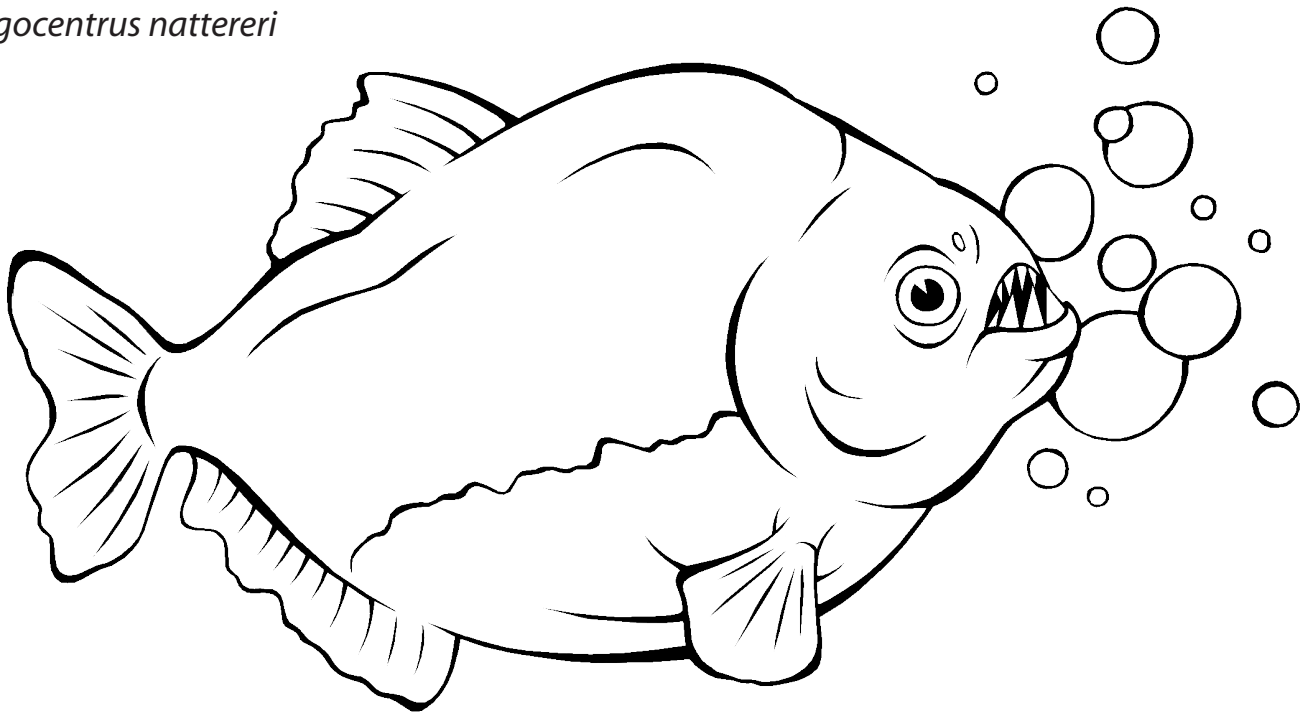
VIDSTE DU, AT...?

Skovskildpadden er godt beskyttet af sit skjold. Der er dog også en lille ulempe ved skjoldet. Det tunge skjold kommer tit i vejen, når en han og hun skal parre sig. Hannens skjold buler derfor indad på maven. Så kan han nemlig bedre holde balancen!

RØD PIRATFISK

Pygocentrus nattereri

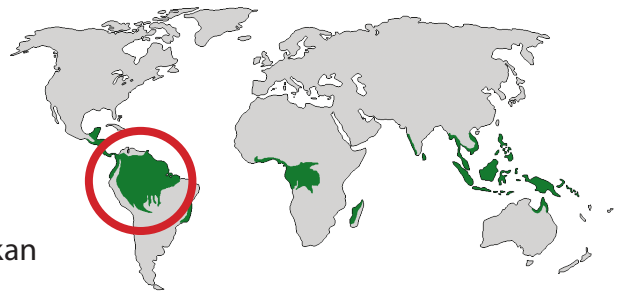

FAKTA

Størrelse: 20-30 cm og 1-3 kg

Alder: 8-10 år

Udseende og farver: Hovedet, ryggen og ryg- og halefinnen er sølvgrå, mens bugen og bugfinnerne er rødorange. Den røde piratfisk har store, knivskarpe tænder, som den bruger til at flænse kødet af andre fisk. Den har også meget kraftige kæbemuskler. Den kan derfor uden problemer bide fingeren af et menneske!

Familie: Der findes fire arter af piratfisk. Udover den røde piratfisk, findes der også en sortpletet piratfisk, Palometa piratfisken og Piraya piratfisken. De lever alle i Sydamerika.

Levested: Den røde piratfisk lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Den er en ferskvandsfisk, som kan findes i Amazonfloden og andre små floder og åer, hvor strømmen ikke er for stærk.

Mad: Den røde piratfisk spiser lidt af hvert. Den er ikke spor kræs. Den foretrækker dog at spise fisk, insekter og snegle. Engang imellem kan den faktisk også finde på at spise lidt planter. Den fanger sit bytte ved at ligge på lur og vente på, at det kommer tæt nok på. Så farer den ud og bider det med sine knivskarpe tænder. Det tager kun ganske få sekunder at spise en hel fisk.

Fjender og trusler: Selvom den røde piratfisk er god til at bide fra sig, har den mange fjender. Floddelfiner, krokodiller, skildpadder, fugle og store fisk er nogle af piratfiskens største fjender. Der er også mange mennesker, som spiser røde piratfisk. De skulle smage ganske godt.

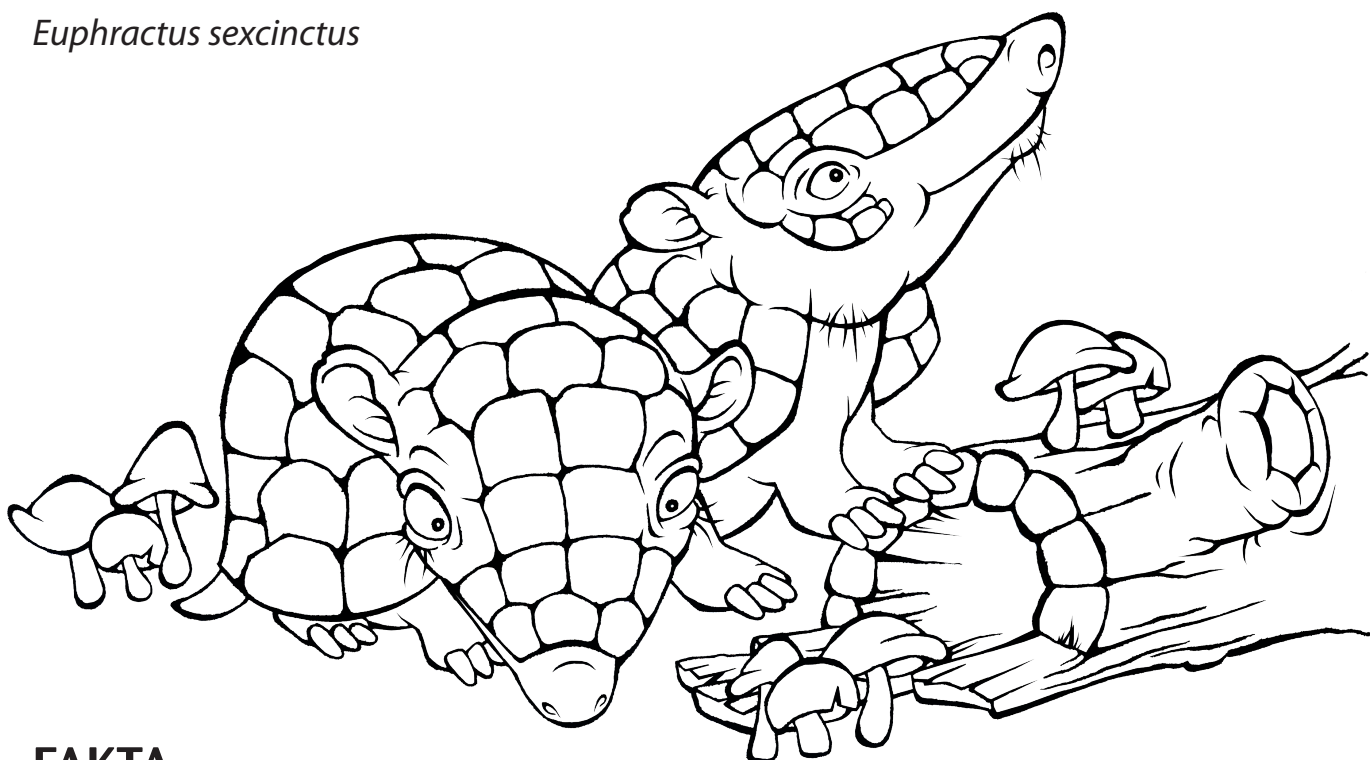
VIDSTE DU, AT...?

Der er mange, der tror, at røde piratfisk spiser mennesker. Det er dog ikke rigtigt. De mennesker, der lever ved Amazonflodens bredder, er ikke bange for dem og tager gerne en svømmetur i floden. De ved godt, at røde piratfisk foretrækker byttedyr, der er meget mindre end dem. De eneste gange, hvor piratfisk kan finde på at spise mennesker, er, hvis et menneske er druknet i floden.

SEKSBÅNDET BÆLTEDYR

Euphractus sexcinctus

FAKTA

Størrelse: 35-40 cm (uden hale) og 4-6 kg

Alder: 15-20 år

Udseende og farver: Det seksbandede bæltedyr er ensfarvet brunt. På ryggen har det 6-8 "bælter", der beskytter mod fjender. Mange tror, at bæltedyr kan rulle sig sammen som en kugle. Det er dog kun det trebandede bæltedyr, der kan det. Når det seksbandede bæltedyr føler sig truet, løber det i stedet i sikkerhed i en kaktus eller andre stikkende planter. Bælterne beskytter bæltedyret mod piggene, og piggene beskytter bæltedyret mod fjender.

Familie: Der findes omkring 20 arter af bæltedyr. Det største er kæmpebæltedyret, der kan blive op til 1.5 m langt og veje 60 kg. Det mindste er det kun 12 cm lange pygmæ bæltedyr. Bæltedyr er pattedyr. Deres nærmeste slægtninge er myreslugere og dovendyr.

Levested: Det seksbandede bæltedyr er vidt udbredt i Sydamerika. Det foretrækker at leve på den mere tørre savanne, hvor det graver gange og huler under jorden, som det lever i.

Mad: Bæltedyret er ikke spor kræsent. Det spiser næsten hvad som helst – herunder insekter, larver, orme, rødder, frugt, blade, ådsler og smådyr som mus, frøer, firben m.m.

Fjender og trusler: Der er ikke mange rovdyr, der spiser bæltedyret. Det er svært at finde, fordi det lever under jorden. Dets krop er desuden beskyttet af de tykke bælter, der gør det svært at spise. Der er dog en del mennesker, der spiser bæltedyret. Alligevel er det seksbandede bæltedyr ikke truet.

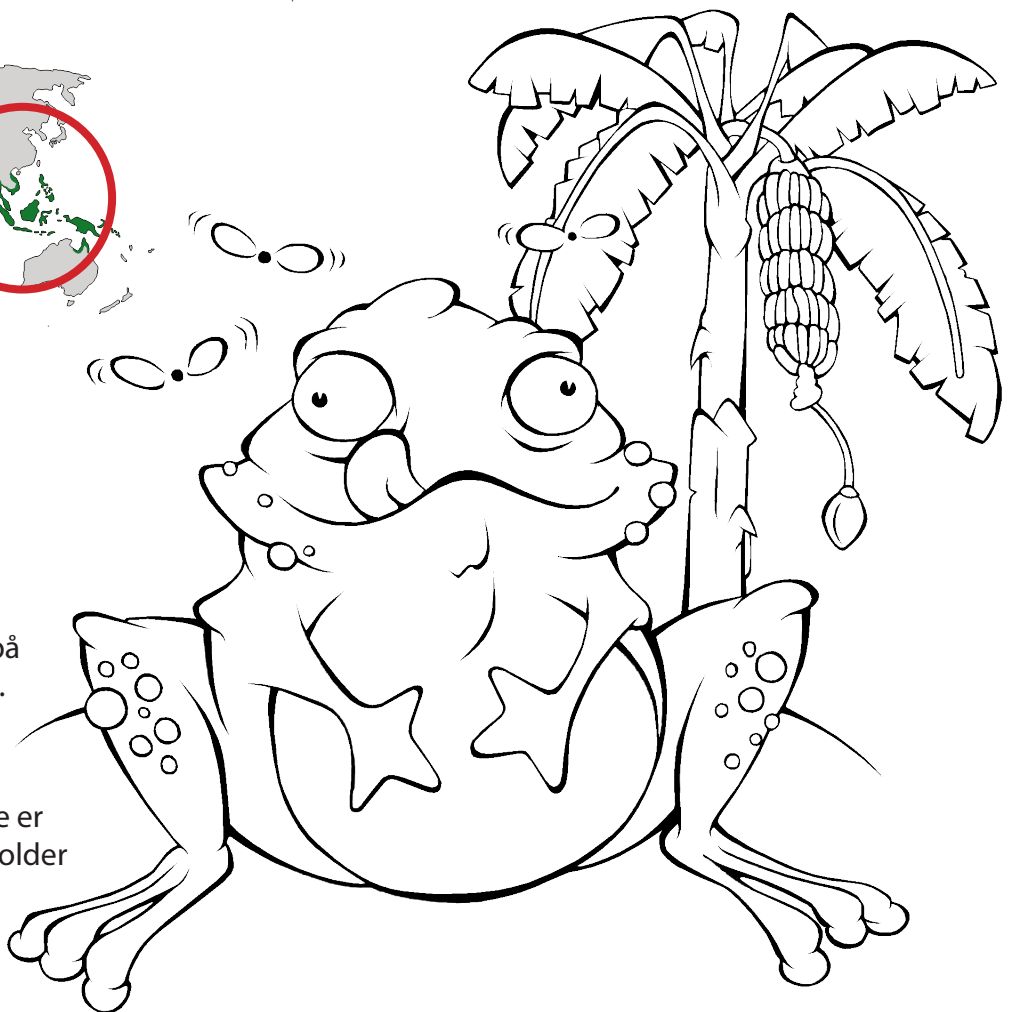
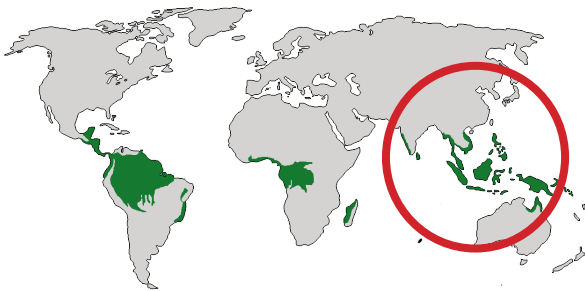
VIDSTE DU, AT...?

Bæltedyrets "bælter" gør det så tungt, at det ikke kan flyde i vand. Hvis bæltedyret skal krydse et lille vandløb, går det derfor som regel bare hen over bunden i stedet for at svømme. Hvis det derimod skal krydse et større vandløb, sluger det en masse luft, som udspiler dets mave og tarme. Bæltedyret bliver herved lettere end vand og kan altså svømme i overfladen.

SORTPIGGET TUDSE

Duttaphrynus melanostictus

FAKTA

Størrelse: 10-15 cm

Alder: 5-10 år

Udseende og farver: Den sortpiggede tudse er rødbrun på oversiden og lys på undersiden. På ryggen har den desuden sorte "vorter".

Familie: Den sortpiggede tudse er en padde. Udover tudser indeholder paddefamilien også frøer, salamandere og ormepadder.

Levested: Den sortpiggede tudse er vidt udbredt i både Asien og Mellemøsten, hvor den findes i både tropiske og subtropiske skove. Den lever på skovbunden og gerne i nærheden af vand. Selvom de voksne tudser lever på land og trækker vejret med lunger, er deres æg og haletudser meget afhængige af vand. Haletudserne har nemlig gæller - ligesom fisk.

Mad: Den sortpiggede tudse er ikke kræsen. Den spiser næsten hvad som helst, den kan finde og stoppe i gabet. Den spiser bl.a. myrer, termitter og andre insekter, men den går heller ikke forbi fluer, snegle og selv giftige dyr som skorpioner og skolopendere. Tudser spiser med øjnene – i bogstavelig forstand! Deres tunge kan nemlig ikke skubbe maden ned i svelget som hos os mennesker. Når en tudse har fået en bid mad i munden, kniber den øjnene hårdt sammen. Så skubbes øjnene ind i munden og maser maden ned i spiserøret. Det er derfor, at tudser altid blinker, når de spiser.

Fjender og trusler: Der er masser af dyr, der gerne sætter tænderne i en sortpigget tudse - også selv om den har gift i sin hud ligesom andre padder. Tudsens største fjender er slanger og fugle.

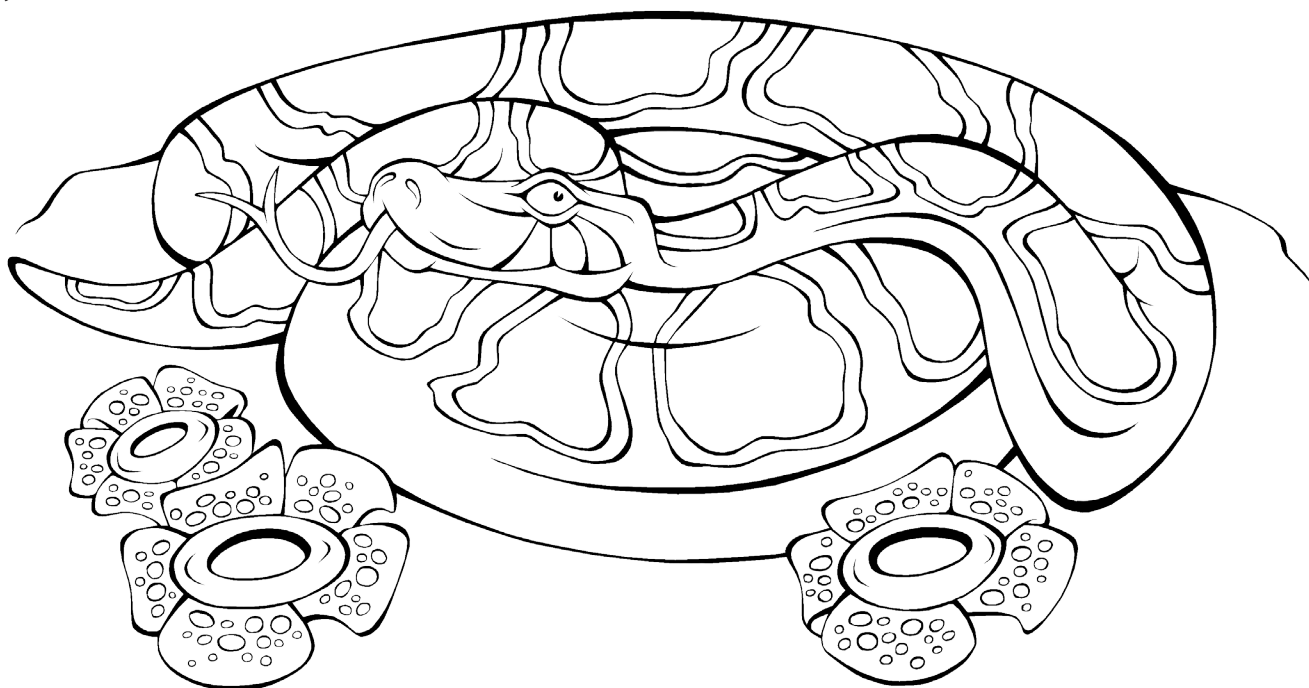
VIDSTE DU, AT...?

Når den sortpiggede tudse føler sig truet, puster den sig op som en ballon for at se stor og farlig ud. Men den har også et andet og meget smartere forsvar: Den tisser! Chokeffekten ved at få en stor pøl tis lige i hovedet kan tit være nok til at skræmme fjenden væk. Der er heller ikke mange, der gider at spise et bytte, der lugter og smager af tis!

TIGERPYPHON

Python molurus

FAKTA

Størrelse: 5-7 meter og 100-130 kg

Alder: 15-30 år

Udseende og farver: Tigerpythonens krop er mørkebrun med et lyst, gulligt mønster. Det gør den svær at få øje på mellem de visne blade på skovbunden.

Familie: Tigerpythonen er et krybdyr, og den er i familie med andre slanger. Verdens mindste slange er urtepotteslangen på kun 10 cm. Verdens længste slange er netpythonen, der kan blive helt op til 10 meter lang.

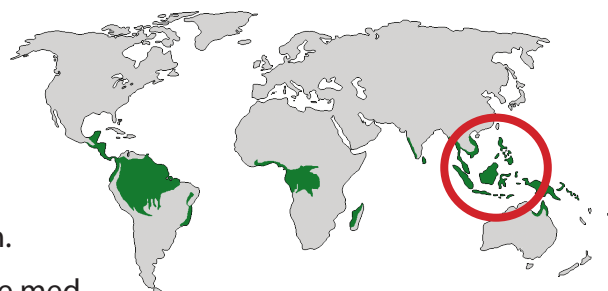
Levested: Tigerpythonen lever i regnskovsområderne i det sydøstlige Asien. Den foretrækker at leve tæt på vand og steder, hvor der er masser af planter, den kan gemme sig i.

Mad: Tigerpythonen spiser kun kød. Den foretrækker at spise gnavere og andre pattedyr som vildsvin og hjorte. Den kan dog også spise fugle, frøer og firben. Tigerpythonen jager om natten, hvor der er helt mørkt. Den finder frem til byttedyrene vha. sin gode lugtesans. Tigerpythonen har også en særlig varmesans, der gør, at den kan mærke varmen fra byttedyrene, hvis de er i nærheden. Den dræber sit bytte ved at bide fast i det og kvæle det med sin store, stærke krop. Herefter sluger den byttet helt med hovedet først.

Fjender og trusler: Tigerpythonen er en af verdens største slanger. Voksne tigerpythoner har derfor ikke mange naturlige fjender. Kun store krokodiller kan fange og spise dem. Tigerpythonen er alligevel truet i dag, fordi dens levesteder forsvinder, og fordi mennesket fanger den. Dens skind kan bruges til læder, og dens kød bruges til at spise.

VIDSTE DU, AT...?

De fleste slanger tager sig ikke af deres unger. De lægger bare æggene og forlader dem. Tigerpythonen er lidt anderledes. Den udruger sine æg - lidt som en høne. Hunnen ruller sin lange krop rundt om æggene og begynder at bevæge musklerne for at varme dem.

TOTÅET DOVENDYR

Choloepus didactylus

FAKTA

Størrelse: 50 cm langt og 5-8 kg

Alder: 35-40 år

Udseende og farver:

Dovendyrets pels er grå og brun, men ofte er pelsen helt grøn af alger, der vokser i pelsen. Når algerne vokser i dovendyrets pels, kan det være svært for rovdyr at få øje på dovendyret, da det bliver grønt ligesom bladene på træerne.

Familie: Det totåede dovendyr er ikke nært beslægtet med andre dyr, men dens nærmeste slægtning er det tretåede dovendyr og myreslugere.

Levested: Dovendyret lever i Amazonas regnskoven i Sydamerika. Dovendyret har meget svært ved at gå på jorden. Det kan derfor bedst lide at være oppe i træerne og kommer kun ned på jorden én gang om ugen - det er, når det skal "på toilettet". Det er farligt for dovendyret at være nede på jorden, da det er så langsomt, at rovdyrene let kan indhente det.

Mad: Dovendyret spiser næsten kun blade. Det kan dog også spise en lille smule frugt.

Fjender og trusler: Dovendyrets største fjende er Harpy ørnen, der angriber dovendyret oppe fra luften. Dovendyret er dog svært at få øje på, da det bevæger sig meget langsomt og har samme farver som træerne.

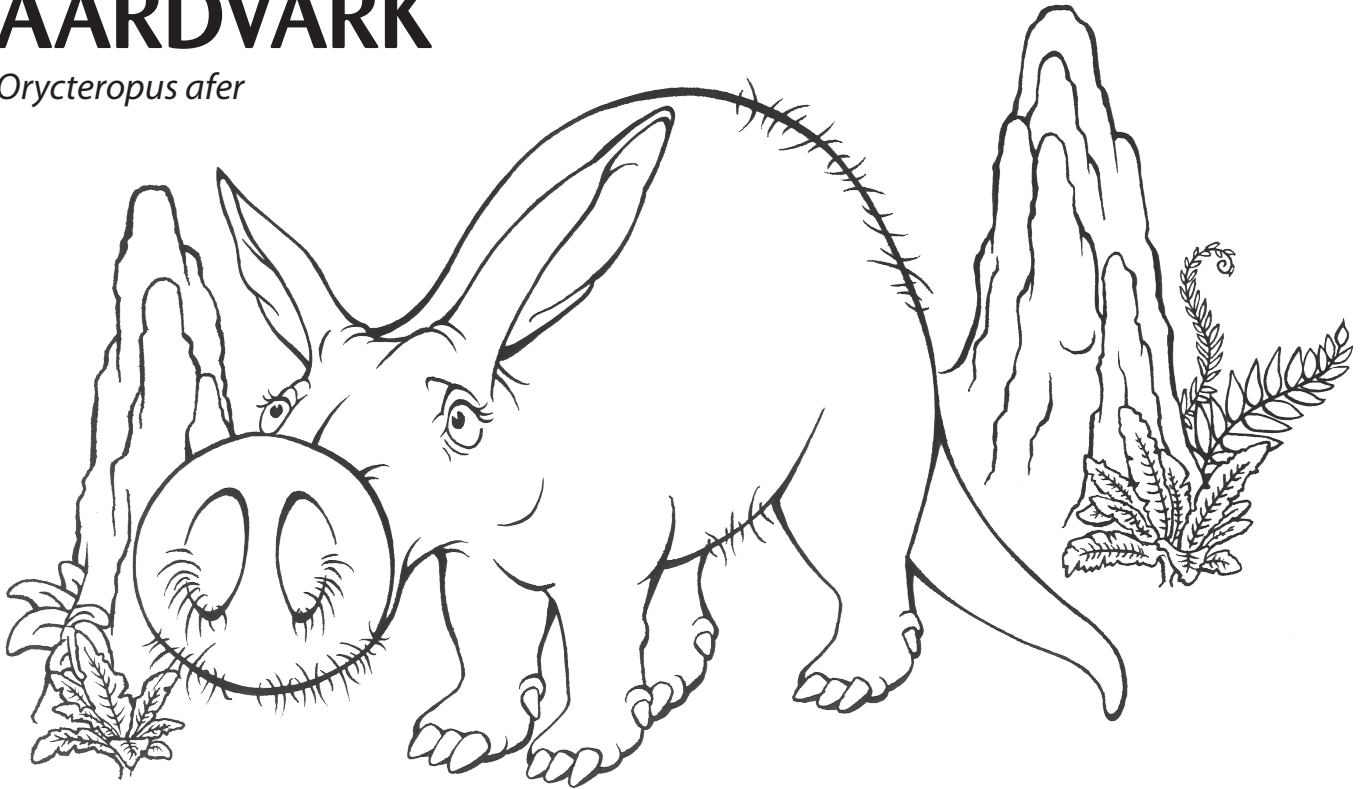
VIDSTE DU, AT...?

Der er en grund til, at dovendyret har fået sit navn. Det sover som regel helt op til 20 timer i døgnet, og når det endelig er vågent, bevæger det sig højst 4 meter i minuttet. Det gør dovendyret til et af verdens langsomste dyr. Når man er så langsom som dovendyret, er det vigtigt ikke at blive opdaget af rovdyrene. Dovendyrets pels er derfor pjusket og har grågrønne farver, så det ligner en klump visne blade, når det sover sammenrullet oppe i træerne.

AARDVARK

Orycteropus afer

FAKTA

Størrelse: 150-170 cm lang (med hale) og 60-80 kg

Alder: 20-25 år

Udseende og farver: Aardvarken har en lang, griseagtig snude, store kaninører, kraftige kløer og en lang, kænguruagtig hale. Skindet er gråligt og minder meget om griseskind. Den har ikke meget hår på kroppen, mens dens tykke hud beskytter den imod insektbid.

Familie: Aardvarken er noget helt for sig selv. Den er ikke rigtigt i familie med andre dyr, men de, der kommer nærmest, er søkoen og elefanten. Selvom aardvarken til tider kaldes for "jordsvin", har den intet med grise at gøre.

Levested: Aardvarken lever i det centrale Afrika, hvor den holder til på sandet jord, den nemt kan grave i. Den er vågen om natten. Om dagen sover den i huler, som den selv har gravet.

Mad: Aardvarken spiser insekter - særligt termitter og myrer, som den slikker op med sin 40 cm lange, klistrede tunge. Aardvarken er på størrelse med en lille gris, og skal derfor spise mange insekter for at blive mæt. En enkelt aardvark kan nå at sætte op mod 50.000 termitter til livs på bare en enkelt nat!

Fjender og trusler: Aardvarken har flere naturlige fjender - heriblandt løver, hyæner, leoparder og endda store pythonslanger. Den er i dag truet, fordi dens levesteder forsvinder.

VIDSTE DU, AT...?

Når aardvarken opsporer et myre- eller termitbo, bruger den sine lange, kraftige kløer til at grave sig frem til boets lækre indhold. For at undgå at få næse og lunger fyldt med jord, støv og angrebslystne termitter under udgravningen, har den for enden af snuden en griselignende tryne med næsebor, der er fyldt af lange, lyse hår og hudfolder. Det gør aardvarken i stand til nærmest at forsegle næseborene.

QUIZ MED JUNGLEPROFESSOREN

Jungleprofessoren har boet i regnskoven hele sit liv og ved en masse om alle dyrene. Han har lavet en lille quiz til dig – kan du klare den? Det kan du garanteret, hvis du har læst alle siderne om dyrene i regnskoven. Ellers kan dine kammerater måske hjælpe dig.

1. Hvordan kan man se forskel på han – og hunskovskildpadden?
2. Hvordan ser man forskel på han og hun hos den hættede gibbon?
3. Hvorfor kalder man også den blågule ara for "den vingede abe"?
4. Hvorfor sidder dværgkaimanens øjne og næsebor højt på hovedet?
5. Hvad gør bæltedyret, når det skal krydse et stort vandløb?
6. Hvorfor er der nogle, der synes, at den flyvende hund er et skadedyr?
7. Hvorfor kan et dovendyr nogle gange være helt grønt?
8. Hvad bruger den grønne leguan "det tredje øje" til?
9. Hvordan passer en tigerpythonmor på sine æg?
10. Hvad gør et hulepindsvin, hvis det føler sig truet?
11. Hvad gør den sortpiggede tudse, når den bliver bange?
12. Hvad gør de nyklækkede unger hos komodovaranen?
13. Hvad bruger bladskærermyrerne bladene til?
14. Hvor sidder den afrikanske kæmpesnegls numse?
15. Hvordan forsvarer en fugleedderkop sig?
16. Hvad bruger aardvarken sin lange tunge til?
17. Hvorfor går tapiren på toilettet i vandet?
18. Hvad bruger næsebjørnen sin hale til?
19. Hvordan fanger man nemt en pacu?
20. Hvad er kongekobraens livret?
21. Hvad spiser de røde piratfisk?
22. Hvorfor er dværgodderen truet?
23. Hvor lever lemurerne?
24. Hvor sidder pilegiftfrøens gift?
25. Hvor meget kan en anaconda veje?
26. Hvem er søkoen tættest i familie med?

